

Mlaš tednik

Kronika

V.b.b.

cena 55 grošev

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

2. leto

V Celovcu, dne 10. maja 1950

Številka 19

Okoli ene mize

Nekoliko obrabljen in vendar častiljiv je primer iz nekdanjega patriarhalnega življenja našega podeželja: vsa družina s posli vred sedi okoli ene mize in zajema jed iz ene skleda, potem ko je gospodar odmolil. Skupnost v molitvi, pri delu in pri jedi! Zanimivo je, da se moderna družboslovna in gospodarska znanost silno rada poslužuje te slike skupnega sožitja in — seve z znanstvenimi besedami — trdi, da je samo v tem, čim bolj vsestranskem sožitju temelj vsakega solidnega gospodarskega, socialnega in kulturnega napredka.

Četudi je postala tista solidna družinska miza danes redkost ne samo v mestu, marveč tudi že na deželi, je bolj ko kdaj simbol novega življenja. Ali se bomo v družinah, vaseh, občinah, deželi, državi in v svetu zavedli, da sedimo okoli ene mize in zajemamo iz ene skleda, ali pa bo sodobni razkroj skupnosti končal v zmedu in anarhiji.

Poglejmo v družine! Danes ločimo gospodarstvo in gospodinjstvo in prepuščamo prvo povsem možu in drugo gospodinjici. V gospodarstvu samem si gospodar pridržijo samo glavne skrbi in prepuščajo gospodinjici in ostalim članom vse malo delo. Res je, da terja moderni čas delitev dela in specializacijo, a v prav isti meri je potrebna tudi povezava. Kaj hasne dobro gospodarjenje, če ga spremlja potratno, neurejeno gospodinjstvo? Kaj pomagajo uspehi pri živinoreji, če pa zeva sto malih ran na gospodarskem telesu.

Tudi na vasi in v občini je prav, da se delo čim bolj specializira. Nekoč so zadostovali trije, štirje rokodelci, danes vseh obrtnikov in rokodelcev ne šteje več na prste. Vsaka vas ima tudi že svojega trgovca in vrhatega delavca in uradnike. Kmalu bo imela vsaka občina svojega zdravnika, zobozdravnika, živinozdravnika, inženjerja.

Nekoč pa je bil kmet sam svoj čevljar in kovač, mizar in kolar, po živinozdravnika je šel k izkušenemu sosedu, po zdravnika h kaki stari mamici.

Ta razvoj v mnogobrojnost stanov in mnogovrstnost delitve dela je nujen in tudi koristen, dokler vse stanove in poklice veže zavest, da sedijo okoli ene same mize in se morajo torej ozirati drug na drugega. Strah, da bi postala skleda na mizi premajhna in jed prepričala, je jalov, dokler velja med njimi medsebojni obzir. Čim večja je delitev dela in specializacija strok, tem temeljitejša in tem boljše se dela in tem večji je tudi uspeh.

Čim pa začne pri tem vsak delati samo zase in skuša soseda pri mizi prikrajšati, bo takoj našel posnemalce svoje brezobzirnosti in število onih, ki grede lačni od mize, bo vedno večje. To velja za vasi in sosesčine, za občine in okraje.

V narodnem gospodarstvu so skovali besedo o „socialnem produktu.“ Kot v družini člani, sedijo v državi stanovi okoli ene mize. Na mizi je, kar se je pridelalo v poedinah gospodarskih področjih proizvodnje, trgovine in prometa. Ta pridelek je v resnici uspeh skupnega prizadevanja vseh stanov. A kako brezobzirna, ja, brutalna je tekma poedinov, da bi sebi največ odtrgali! Kmetje bi radi višje cene za pridelke, delavci in meščani se temu protivijo iz strahu za svoj zaslužek. Uradniki bi radi višje plače, delavci in kmetje zabavljajo nad razvajenimi nenasitneži. Naj gre za cene ali plače, za zaslužek v trgovini ali obrestno mero v bankah, za provizije ali komisije, za režijski odstotek ali dolež na dohodkih, za davke ali carino, za pokojnine ali dividende — kjer-

Šentlenarški pevci v Gorici in Trstu

Od 29. aprila do 1. maja je šentlenarški cerkveni pevski zbor obiskal Gorico in Trst. Večini pevcev je bil to nov svet. S svojo pesmijo pa so tako v Gorici kakor tudi v Trstu doživeli mogočen uspeh, kakor ga še doma in tudi na Koroškem niso bili vajeni. Pesem je odprla srca goriškim in tržaškim Slovence, ki so v trumah želeli vstopa v dvorane in so se morali v velikem številu zopet vračati na svoje domove, ker so pač bili prostori premajhni.

Da pa tudi rojaki, ki naše narodne pe-

smi niso mogli direktno slišati, doživijo košček lepe slovenske koroške melodije, so pevci peli v tržaškem radiu in po valovih mogočne oddajne postaje poslali pozdrave tudi vsem drugim rojakom daleč po svetu.

Za mladega pevovodjo in za vse pevce je bila vsa turneja mogočen uspeh, katerega se veselimo tudi mi vsi, ki smo ostali doma. Zahvala gre tudi vsem so-trudnikom v Gorici in Trstu.

(Podrobno poročilo prinašamo na tretji strani.)

Novo sosedstvo

Ob priliki proslave prvega maja je deželni glavar g. Wedenig v svojem govoru naslovil tudi na jugoslovansko delavstvo tople besede, na delavstvo, ki že pet let v trdem delu gradi svojo državo in premaguje pomanjkanje vseh vrst. Naglasil je, da se med obema državama zboljšujejo gospodarski in športni odnosi.

Nenaravna je trajna obmejna napetost med dvema sosedoma. Puškina kopa in strela ne morejo in ne smejo biti izrazi sosedstva. Razume pa se, da ravno v tem slučaju sosedstvo ne more biti samo gospodarskega in športnega zna-

čaja, tu je sosedstvo več, tu je sosedstvo, ki tudi po močni krvni povezanosti sega preko meje sem in tja. Tu moramo graditi na sosedstvu, ki bo po svoji kulturni višini presegalo višino gorovja, tako da bo cenil in spoštoval drug drugega.

Ni pa nobenega dvoma, da bi popolna enakopravnost koroških Slovencev na kulturnem, političnem in gospodarskem polju tvorila najtrdnjejši temelj novega boljšega sosedstva.

Mi smo pripravljeni, uresničitev pa leži pri deželni vladi v Celovcu.

Veliki trije

Jutri, v četrtek se sestanejo v Londonu zunanji ministri zapadnih velesil, Amerike, Anglije in Francije k važnemu posvetovanju.

Amerikanski zunanji minister se je na svoji poti v London ustavil v Parizu, da pripravi Francijo na potrebno soglasje londonske konference. Pri teh pariških razgovorih je dobila Francija amerikansko zagotovilo popolne finančne in gospodarske pomoči na Daljnem vzhodu v francoski Indokini. Indokina je namreč trenutno najbolj zamotano in pereče vprašanje francoskega imperija, ker pač na to deželo komunizem iz rdeče Kitajske najmočnejše pritiska.

Medtem je Acheson odpotoval iz Pariza v London, kamor mu bo sledil francoski kolega Schuman.

Na londonskem posvetovanju sta

koli potegne eden eno samo nitko tega aparata, je napel še nešteto drugih. Zahteva tega rodi pritožbo drugega. Štrajk ene skupine ima posledice za vse ostale. Zvišanje plač in zaslužka prinese prej ali slej porast cen. Skratka: Kdor koli okoli te velike mize je vzel zase preveč, je s tem prikrajšal delež drugega. Ker je on krivično obogatel in si privoščil pretirano razkošje, morajo zato drugi biti reveži in stradati.

Tudi mednarodno sožitje je lahko gledamo v isti luči. Narodi in države sedijo okoli ene same mize in četudi govorijo vsak svoj jezik. Če bi bila pri tej veliki mizi vladala resnična sloga, bi danes nihče ne bil brez strehe in brez kruha. Vsi bi živeli in ne bi čutili pomanjkanja — razven lenuhov in postopačev. Za vrednost enega samega bojnega letala bi imelo priboljšek celo mesto, za ceno kanonov in bomb, tankov in kamionov bi nasitili milijone družin.

predvideni kot najglavnejši točki financiranje vojaške obrambe Zapada, predvsem britanskega dela in nemški problem.

Delov tega važnega posvetovanja se bodo udeležili tudi zunanji ministri vseh članic Atlantskega pakta.

Sovjeti pripravljeni

Sovjetski visoki komisar je izjavil, da bi bila Rusija pripravljena ugoditi zahtevi po splošnih volitvah v celem Berlinu in to pod pogojem, da se umaknejo vse zasedbene čete iz Berlina. Tak umik pa bi pomenil, da bi bile čete zapadnih zaveznikov 130 km oddaljene od Berlina in vse mesto bi bilo obdano od ruske zasedbene cone.

Na ta predlog gotovo zapadne sile ne bodo pristale.

Za škodo porušenih mest in pokrajin bi si opomogel cel kontinent. Ena sama atomska bomba bi zadostovala po vrednosti za življenje stotisočim.

V davnih starih časih je — ko se je vsedla vsa družina od najstarejšega do najmlajšega okoli mize — povzel prvo besedo gospodar. Sklenil je roke in molil: „O č e n a š!“ Za njim je molila vsa družina. In družinska skupnost ob mizi se je končala spet z molitvijo. To ni bilo slučajno tako! Ko so pozabili molitev, se je družina razdrobila in razkrojila. Ostale so sirote brez Očeta. In če naj po nadaljnjem razkroju in novih preizkušnjah prične novo življenje nove družine okoli ene mize, bo prva beseda spet posvečena Njemu, ki je vir in dopolnitev slehernega poedinega in skupnega življenja: Oče naš! Tod bo novi rod črpal ono moralno silo, ki je predpogoj skupnega žitja in bitja in se ji pravi nesebičnost, ljubezen.

Pravice otroka

Socialni svet Združenih narodov je 3. maja t. l. slovesno razglasil pravice otroka in jih objavil v desetih točkah. Te točke vsebujejo, da se otroka ne sme zapostavljati radi njegovega pokolenja, narodnosti, jezika, barve ali spola. V resnici na žalost te naravne pravice otroka niso tako upoštevane, kakor bi marsikdo mislil, predvsem ne pravica narodnosti in jezika.

Na tem polju pri nas šole zadene močna krivda, ker kratijo otroku naravno pravico.

Nemški nacionalisti in komunizem

Nedavno smo že opozorili, da začenja komunizem potom nemških narodnih manjšin pridobivati zaupanje pri nemškem narodu. Tudi prvega maja so v komunistični manifestaciji prvič koraliki volksdajčarji.

Sedaj pa javljajo listi nov pojav. Bivši vodja SS dr. Slavik na Dunaju organizira „Narodno ligo“ in zvezo delovnih Avstrijcev, v kateri se zbirajo pretežno obremenjeni nacisti in po izvajanjih državnega podtajnika Grafa tesno sodelujejo s komunistično stranko. Dr. Slavik poudarja na svojih zborovanjih, da so bivši vodilni nacisti v vzhodni Nemčiji že dolgo prosti in zopet na vodilnih položajih. Naglašja tudi, da more samo Sovjetska zveza dati nacistom stare pravice zopet nazaj. Vrh zborovanj se udeležujejo v prvi točki vodilne osebe bivšega nacionalsocialističnega voditeljstva in bivših vojaških organizacij.

V tej zvezi navaja časopisje tudi bivšega kriminalnega svetnika Gestape dr. Sanitzer-ja, ki je bil obsojen na deset let in katerega so pred nedavnim sovjetski oficirji odpeljali iz kaznilnice v Stein-u pri Dunaju, nakar se je pojavil kot šef policije v vzhodni Nemčiji. Med take elemente spada tudi dr. Slavik, ki je dalje časa delil zapor z dr. Sanitzerjem. Verjetno delata obadva po istih navodilih.

Torej gre borba za nemško dušo, ki bo verjetno po vseh dosedanjih izkušnjah tam, kjer bo lepša uniforma.

Davčni prebitek v Avstriji

Poročilo avstrijske narodne banke izkazuje za tekoče leto mogočen davčni prebitek. V prvem četrtletju znaša ta prebitek 231,5 milijonov šilingov, to je 14% več, kakor je bilo to v proračunu predvideno.

Uslužbenški davek izkazuje 47 mil. š., prometni davek 50 milij. šil., davek na tobak 45 milij. šil. prebitka. V slučaju, da bi davčni prebitek tekom leta ostal na isti višini, bi znašal celotni prebitek 1 milijardo.

Uradniške plače

Po dolgotrajnih pogajanjih so skuhali sporazum o povišanju plač za nastavlence. Avstrijski uradniki so razmerno slabo plačani del prebivalstva. Na splošno lahko ugotovimo, da je sicer število teh uradnikov za dane razmere previsoko, da pa so dohodki zares pičli, ker komaj zadoščajo za prehrano.

Povišanje bo znašalo povprečno 10 odstotkov od sedanje plače. Državna blagajna bo obremenjena z letno 400 milij. šilingov, dežele in občine skupno s 160 milij. šilingov. Najmanjša plača bo znašala po novi ureditvi 600 šilingov. Za penzioniste je razveseljivo, da se njih dohodki istotako zvišajo, kakor pri aktivnih uradnikih.

Politični teden

Trygve Lie, generalni tajnik Organizacije združenih narodov, se prav naha-ja v Moskvi. Veliko nalogo si je nadel ta mož, ki mu nekateri pravijo „apostol miru“. Skrivnostnemu Stalinu hoče do-povedati, da je za ohranitev miru pač potrebno, da oba nasprotna si tabora popustita v svojih zahtevah drug na-pram drugemu. Priporočal bo nadalje, naj se Sovjeti vrnejo v nekatere odbore Organizacije združenih narodov, ki so jih bili zapustili. Trygve Lie je gotovo prvi in najvidnejši predstavnik največje mednarodne in svetovne organizacije, med katerih ustanovitelji so bili tudi So-vjeti. Skušal jih bo torej pridobiti za sodelovanje. Prav možno je seveda tudi, da je v svoji diplomatski aktovki prin-esel še kakšne druge predloge ali pisma, ki bodo ostala med štirimi očmi. Ame-riški predsednik Truman je vse te vesti zelo odločno zanikal. Izgleda torej tako, da bi Trygve Lie imel kvečjemu nalogo pripraviti pogoje za direktne stike med obema. Vsa reč pa je še toliko bolj za-vita v meglo, ker do sedaj še ni znano, ali bo Trygve Lie sploh prišel do Stali-na. V nasprotnem slučaju se bo moral zadovoljiti s sprejemom pri zunanjem ministru Andreju Višinskemu. Tega pa že itak dobro pozna iz zasedanj OZN. Če bo Višinskega uho slišalo kaj novega in važnega, se bo nato pozanimal za svoje-ga gosta še Stalin.

Na vsak način bi bilo zelo potrebno izboljšanje odnosov med Vzhodom in Zapadom. Nekateri zadnji dogodki ne pomenijo namreč nič kaj dobrega. Ome-nimo jih po vrsti:

VISOK SOVJETSKI OBISK V PRAGI

Trije so prišli. Najzanimivejši med njimi je Zorin, namestnik zunanjega mi-nistra Višinskega. Zorin je bil pred dve-ma letoma sovjetski poslanik v Pragi in je igral glavno vlogo v znani politični krizi, ki se je pričela z odstopom osmih ministrov ne-levičarskih polit. strank in je končala z odstopom predsednika Beneša, samomorom zunanjega ministra Jana Masaryka ter privedla do sedanje-ga komunističnega režima. Zorin je ta-krat bil oni mož, ki je stal za kulisami in za svojo uspešno režijo je bil pozne-je povišan za namestnika zunanjega ministra. Čehi ga torej že poznajo.

Ostala dva člana sovjetske delegacije sta maršal Bulganin, ki je danes naj-pomembnejša vojaška osebnost v Rusi-ji in pa generalni tajnik ruske komuni-stične stranke Mihail Zusslov.

Uradni namen prihoda delegacije je peta obletnica osvoboditve CSR po rde-či armadi. Istočasno pa, ko so v Pragi proslavljali zmago nad nemškim naciz-mom, pa so bili

PIECK, GROTEWOHL in ULBRICHT NA POTI V MOSKVO

Ti trije nemški komunistični prvaki iz vzhodne Nemčije, gotovo niso bili poklicani v Moskvo na običajen pogovor ali letovišče. Zapadno časopisje pravi k temu obisku, da jih v zvezi z bodočo konferenco zunanjih ministrov, ki bo v kratkem v Londonu in kjer bodo spet načeli nemško vprašanje. Sovjetska vla-

NE MEŠETARITE S TRSTOM!

„Danes, ko so zavezniki tu, delajo že tako. Kako bi delali jutri z nami? Zato pa ne verjamemo Slovenci več nobenim besedam.“

Naj se torej nihče več ne čudi, če z vso doslednostjo zahtevamo uveljav-ljanje mirovne pogodbe vsaj v tem, da se da Slovincem popolna enakopravnost. Ne mešetarite več s slovensko zemljo! V mednarodnih krogih govore o Trstu v zvezi z Jugoslavijo in o Trstu v zvezi z Italijo. Toda na Tržaškem pre-bivajo Slovenci in Slovenci so življenjsko zainteresirani na tem ozemlju. Za Slo-vence ni važno, kakšne izjave daje o Trstu kak Srb ali Bolgar. Za te južne Slo-vane Trst ni morda važen, ker ima-jo druga pristanišča. Za Slovence pa je Trst življenjske važnosti.“ („Katoliški glas“ k tržaškemu vprašanju).

da pa hoče v svoji politiki pridobivanja Nemcev biti prva. Mnogo se govori, da bodo Sovjeti z nemško vzhodno cono sklenili celo ločeno mirovno pogodbo. Politična uganka okrog bodoče usode vzhodne cone pa se razvzpljuje v dne-h, ko je prebivalstvo zapadnih nemških con zelo razburjeno.

V RUSIJI NI VEČ NEMSKIH VOJNIH UJETNIKOV

Tako je pred dnevi javila sovjetska uradna agencija Tass. To kratko sporo-čilo je na tisoče nemških družin vrglo v strah in obup. Sicer je bivši ruski zu-nanji minister Molotov leta 1947 izjavil, da imajo Rusi blizu 3 milijone nemških vojni ujetnikov, pa mu niso verjeli. Z do-sedaj vrnjenim številom ujetnikov bi se njegova takratna navedba nekako skladala. Razne nemške vladne in pri-vatne organizacije pa so izračunale, da mora biti v Sovjetski zvezi še veliko število nemških ujetnikov. Njihove na-vedbe se sicer med seboj ne skladajo. Najvišje govore o 1 in pol milijona, druge o 225.000. Slednja številka naj bi bila postavljena na podlagi izpovedi onih, ki so se vrnili v zadnjih mesecih. Najti tukaj resnico, je težko, saj je v zadnjih tednih minule vojne vladal na frontah nepopisen kaos in nikdo ni vo-dil le vsaj približne statistike, o padlih, pogrešanih in ujetih. Nemško vojno vodstvo pa že prej mesece ni objavljalo nobenih podatkov o pravem stanju njih armad. Na drugi strani pa tudi Sovjeti niso nikdar povedali, koliko ujetnikov je pomrlo na dolgih zimskih marših v sibirski ujetniški taborišča.

Kanceler Adenauer je sklical izredno vladno sejo, kjer so sestavili resolucijo, ki apelira na vse človeštvo, naj se za-vzame za usodo nemških vojni ujet-nikov.

Ker smo že v Zapadni Nemčiji, naj omenimo, da so se pojavili v bonnskem parlamentu in v političnih krogih okrog Adenauerja in ostalih bolj desničarsko usmerjenih politikov glasovi o predsto-ječi prepovedi komunistične stranke. Socialisti so mnenja, da bi to ne bilo v skladu z demokratičnimi načeli parla-mentarizma.

Na splošno je opaziti, da se po mno-gih državah z izrednimi ukrepi nastopa proti komunističnim strankam.

KP V PANAMI PREPOVEDANA

Panama je majhna srednjejameriška država ob istoimenskem prekopu, ki ve-že oba oceana. Vlada je s posebnim de-kretom vzela komunistični stranki pra-vico do javnega delovanja. Enake glaso-ve je slišati iz Južne Afrike, ki je kakor znano, član britanskega kraljestva.

KRATKO UPANJE, KI MU JE SLE-DILO RAZOČARANJE

Avstrija, kot vsak ve, že pet let čaka na sklenitev svoje mirovne pogodbe, s katero bi se končala zasedba. Od števil-nih členov te bodoče pogodbe so prav-zaprav le še nekateri nereseni. V vseh drugih so zavezniki dosegli soglasje na podlagi kompromisov. Veliko presene-čenje je pomenilo, ko je sovjetski za-stopnik Zarubin sklical izredno sejo za 4. maja. Mnogi so pričakovali, da bo prinesel nove predloge, na podlagi katerih bi bilo mogoče doseči sporazum. Nič takega se ni zgodilo. Zarubin je dve uri karal svoje kolege iz zapada, da so zanemarili denacifikacijo v Avstriji, da kopičijo skladišča vojnega materiala v svojih conah, da Avstrijci z njihovo po-močjo in vednostjo vrše isto in govoril je celo o tržaškem vprašanju, čeprav to ni v zvezi z avstrijsko mirovno po-godbo. Sestanek je bil torej brez uspe-ha in sejo, ki je bila 253., so preložili na 22. maj.

KRATKE VESTI

V Italiji so po dolgem sojenju obso-dili bivšega maršala Graziani na 19 let ječe. Zadeva pa ni tako težka kot izgleda na prvi pogled. V Italiji so iz-dali že celo vrsto amnestij za politične

in vojne zločince in če te amnestije se-štejemo, bo Graziani v zaporu le še do-bro leto. Graziani je bil voditelj v vojni proti Abesiniji, po kapitulaciji Italije v letu 1943 pa je bil vrhovni vojaški ko-mandant v kratkotrajni Mussolinijevi republiki s sedežem v Milanu.

Paul Hoffman, upravnik Marshallo-vega načrta, je v zadnji svoji radijski izjavi pozval Amerikance, „naj neha-jo misliti, da so zapadno-evropski narodi zgolj prejemniki miloščin. Oni so ame-riški zavezniki v velikanski borbi proti komunizmu.“

Kmetijsko-gospodinjski tečaj - naša visoka šola

V nedeljo, dne 30. aprila, smo pri šol-skih sestrah v St. Jakobu in St. Rupertu s slavnostno prireditvijo praznovali za-ključek zimskega gospodinjkega teča-ja. Telovadnica narodne šole v St. Ru-pertu je bila dobesedno natlačena z gle-dalci in poslušalci krasnega sporeda, ki so ga uprizorile dečle-tečajnice. Dekla-macije, petje, spevoigre in rajanje si je sledilo v tako lepem redu in v tako do-vršeni obliki, da je slavnost vsakomur pomenila izredno plemenit užitek.

Pomen teh prireditev pa sega preko dvehurnega užitka. Ob njih naj bi naše ljudstvo doživelo uresničitev besed: „Na njih sadovih jih boste spoznali“, in to v dobrem pomenu teh besed glede dela, ki se vrši v zavodih šolskih sester v ko-rist in za podvig življenjskih prilik na naših domovih in vaseh, po naših doli-nah in rutah.

Ko smo ogledovali razstavo ročnih del in kuharske umetnosti ter poslušali milo domačo besedo v njeni književni obliki, govorjeno in peto iz ust prepro-stih kmečkih deklet, jo vsakdo mogel spoznati in priznati uspešnost in po-membnost kmetijsko-gospodinjških te-čajev, ki jih lahko imenujemo našo ljud-sko visoko šolo.

V tečajih se šolajo one, od katerih predvsem zavisi bodočnost naroda: na-še bodoče kmetice in gospodinjce, mate-re in vzgojiteljice narodovega cveta. Kmetijsko-gospodinjski tečaji so tista šola, katera nudi našim kmečkim dekle-tom vprav ono izobrazbo, ki je ravno zanje potrebna in koristna. Nudijo jim, v osnovi vsaj, vso njim in njihovemu bodočemu delokrogu odgovarjajočo splošno in strokovno, torej vsestransko izobrazbo, teoretično in praktično.

V splošnih predmetih (računstvo itd.) si gojenke pridobijo ono znanje, ki je potrebno dandanes za vsakogar, ki se noče šteti med zaostale. Vzgojeslovje jim posreduje načela o pravilni negi in modri vzgoji otrok, v čemer si mnoge mlade matere prav malo znajo poma-gati.

Pouk v slovenskem jeziku, dekliška pesem in domače prireditve jim vname-jo zanimanje in ljubezen do materine besede ter tako nadoknadijo, kar je os-novna šola zanemarila ali načrtno podi-rala.

Verouk, razne pobožnostne vaje ter celotna vzgoja jim poglobi versko zna-nje, privzgoji duha zdravega krščan-stva brez licemske navlake ter jim versko-nravno podzida in utrdi značaj vedrega krščanskega slovenskega de-kleta.

Na tej podlagi in v tem duhu se vrši tudi strokovno šolanje v kmetijstvu in gospodinjstvu, katero obsega vse vrste opravkov in vsa dela v kmečki hiši: v hlevu, na skednju, na polju in vrtu, v pralnici in kuhinji.

Često si naše matere in naši očetje belijo glavo, kam dati naidebudo nčer-ko, ki ji je doma postalo dolgčas in ki si želi katere koli izobrazbe. Tu jim bodi povedano, naj ne preudarjajo dolgo, marveč naj kratkomočno odločijo: k šol-skim sestram jo dajmo!

Ni je lepše dote za bodočo kmetico in

Ameriški senat je z veliko večino odo-bril predlog predsednika Trumana za podelitev ogromnega kredita skoraj 3 milijard dolarjev, ki bo služil zagotovit-vi svobodne in dvigu blagostanja pri vseh svobodoljubnih narodih na svetu.

*

Maršal Bulganin je v Pragi rekel: „Naša naloga je, da delamo predvsem za utrditev skupnega dela in bratstva med Sovjetsko zvezo. Najodločnejše se moramo boriti proti vsakemu, tudi naj-manjšemu poizkusu, ki naj bi oslabil to skupnost. Tudi samo najmanjši dvom o nujni potrebi tega skupnega dela in pri-jateljstva nas vodi do zapuščanja načel proletarskega internacionalizma ter na-čel naukov Stalina in Lenina.“

gospodinj, kot je šolanje v kmetijsko-gospodinjškem tečaju naših sester, ki so same po večini hčere naših domačih kmečkih domov. Starši, skrbite vas bo-dočnost vaših hčere. Ako jim hočete nu-diti nekaj, za kar vam bodo vse življe-nje hvaležne, tedaj jim omogočite vsaj skoz eno zimo udeležbo pri tem tečaju! Denar, ki ga v ta namen izdate, ste za svojega otroka dobro naložili.

Koliko mladih gospodinj obžaluje, da v letih, ko so doraščale, ni bilo prilike za šolanje pri šolskih sestrah, ki so bile pregnane iz svojih hiš. In lahko rečemo: gorje nam, gorje našemu ljudstvu, ako bi se spet kedaj reklo, da šolskih sester in njihovih tečajev ni več.

Seveda so dekletom na razpolago tudi druge možnosti in priložnosti, da se naučijo kuhati in gospodinjiti. Nikjer pa ne bo vgoja in izobrazba tako vse-stranska in prav potrebna našim deklet odgovarjajoča kot pri šolskih sestrah. Prav posebno to velja o posredovanju duševne kulture ter versko-nravnih us-meritve in poglobitve, ki jih drugje ne zadobijo, najmanj pa v gostilni. In ven-dar je ta stran šolanja za mladega člo-veka najvažnejša.

Saj človek ne živi samo od kruha. Ta beseda iz božjih ust bodi prav močno poudarjena in zaklicana na ušesa onih, ki so zašli v goli materializem in kori-stolovstvo. Onim, ki jim je postala skrb za vsakdanji kruh, za udobno življenje, za skupiček in dobiček edini življenjski interes. Ne, človek ne živi samo od kru-ha! Imeti more poleg kruha tudi še ne-kaj. kar mu siti in oživlja duha, kar mu tudi tedaj še ostane, ko ni ne kruha ne strehe nad glavo: klana vernost in sré-na kultura, črpšana iz one bogate za-kladnice, ki se imenuje materina beseda in je razprostrta pred nami ko pisana trata. Glej pisano trato: lepa knjiga na-ših pesnikov in pisateljev; domača pe-sem, nabožna in narodna; ljudska igra, resna in šaljiva; nešteti reki in pravljice, nesmrtni priče umetniške nadarje-nosti in modrosti naših prednikov, ki jo razodevajo zlasti tudi številne šege in navade s čudovito lepimi besedili, polni-mi besednih dragocenosti.

Koliko tolažbe in dobre volje so iz te zakladnice črpali naši izseljenci, ko jim v tujini razen nje ničesar ni več ostalo. Iz iste zakladnice je treba v naših dneh tudi dvigniti orožje zoper moralno ne-snago in smrad, v katerih deloma tudi že naša mladina išče svoj nedeljski kratek čas. Pri tem pa je materam in dekletom odkazana posebno važna vloga: da spet na svetelnik postavijo domačo besedo, domačo pesem, domačo razvedrilo. Te-daj pa seveda same ne smejo zabresti v napačno miselnost, da je lepo samo to, kar je tuje. In to ne bodo, ako so kdaj bile dovzetne gojenke šolskih sester. V njihovi šoli so nujno spoznale: kar je domačega, to je lepo in dobro!

Naj te vrste doprinesejo svoj del k pravilnemu vrednotenju tega, kar ima-mo. In naj ali zbudijo ali pa utrdijo v naših ljudeh prepričanje, da je nespametno drugje iskati tega, kar je v isti in večji meri na razpolago pri nas samih, sicer ne kričijo in vsiljivo, a tem bolj pristno in zanesljivo.

Kam po bicmi?

V kavarno-slaščičarno

B. MUSIL & SOHN

Restavracija, kavarna in slaščičarna

10. Oktober Straže 14, Tel. 12-94

Odprto od 7 ure zjutraj do 11 ure zvečer

Veličasten sprejem pevcev v Gorici in Trstu

Bilo je krasno pomladansko dopoldne, ko smo se šentlenski pevci poslavliali od svoje fare in se podali proti jugu. Mnogo dela in skrbi je bilo treba, predno smo se znašli in odšli v sončno Gorico ter na Svobodno tržaško ozemlje.

V pričakovanju novih doživetij smo zapustili št. Lenart in v soboto ob pol dvanajstih smo že zapustili Koroško. Vožnja je bila krasna, sonce je pripekalo tako, da smo se morali v Vidmu ustaviti in si utesiti žejo.

Po kratkem odmoru smo vozili zopet naprej in napetost se je stopnjevala, čim bolj smo se bližali Gorici, kjer smo hoteli prvič nastopiti. Saj je to tudi razumljivo, ker še nikdar nismo peli izven domače fare in celovškega radia. Poleg tega smo pevske zbor, ki ima najmlajšega pevovodjo in mnogo novincev. Toda vsega tega se nismo ustrašili, ker je pač korajža pri nas doma.

V Gorico smo dospeli že ob treh, narkar smo si ogledali mesto. Na Travniku smo obiskali največjo goriško cerkev, ki je napravila na nas veličasten vtis, kajti vsa je obdana z mozaiki, kakor to pri nas ni navada. Z grada smo pregledali vso okolico. V daljavi se je svetila Sveta Gora, a žalibog do nje nismo imeli dostopa, ker se že nahaja na jugoslovanskem ozemlju. Tudi solkanski most je nudil krasen pogled. Kmalu je minul popoldan in bližal se je nastop. Dvorana,

sti. To vzdusje se je stopnjevalo in vzkipelo v val navdušenja pri pesmi „Juhe, pojdam v škufce“. To pesem kakor tudi „Je pa krajčič posvava“ in „Moja lubea mi je pošto posvava“ smo morali večkrat ponoviti. Pozno v noč so zapuščali Goričani dvorano in nikar se jim ni mudilo in zopet in zopet so zahtevali novih pesmi. Toda tudi mi smo se morali podati k počitku, kajti pred nami je bil še delapoln dan in zato smo morali k pokoju. Prenočevali smo v krasnem hotelu Telve. Spanja je bilo le malo, vse preveč smo bili polni prvih vtisov in tudi skrbi, kako bodo uspeli načrti za prihodnji dan.

Prihodnje jutro smo že zgodaj vstali in ob devetih smo se podali k službi božji, ki jo je opravil sam prevz. nadškof Margotti. Po lepi pridigi, ki jo je prevz. govoril v slovenskem jeziku, smo se zopet podali v dvorano k drugemu nastopu. Tudi tokrat so vrli Goričani napolnili dvorano do zadnjega kotička. Ko smo se zopet pokazali v dvorani, nas je sprejel navdušen aplavz, ki je sledil tudi vsaki posamezni pesmi. S šopkom lepih cvetlic so nagradili naše petje.

Na tem mestu se moramo zahvaliti predvsem g. direktorju dr. Kacinu, ki je vse to omogočil in tudi vsem njegovim sotrudnikom in obiskovalcem naših nastopov.

Trenutki, ki smo jih preživeli v Gorici med svojimi brati, nam bodo ostali nepozabni. Upamo pa, da nas bodo tudi Goričani na Koroškem obiskali, kjer naj bi potem odmevala njihova in naša pesem. Tudi koroški Slovenci bi radi slišali goriške slavčke po celovškem radiu.

Ure v Gorici so potekle in pot nas je vodila proti Trstu. „Svobodno tržaško ozemlje!“ Po krasni vožnji smo to ozemlje dosegli. Že prej smo od daleč zagledali valovito morje. Za marsikatero izmed nas je bil ta pogled nov, ker mnogi od nas še preje nikdar niso videli morja. Ustavili smo se v Tržiču in od tam smo se podali na Opčine, od koder smo imeli krasen razgled na Trst in daleč ven na morje.

V Trstu nas je pred radijsko postajo čakal prof. Peterlin, ki nas je peljal v radijske prostore. Dekleta so si med tem časom ogledala lepoto narave na obrežju morja. Po radijski oddaji smo si vsi ogledali mesto pod vodstvom Tržačanov gg. Peterlina, Turnška in drugih. Tudi okolico Trsta smo videli.

Ob sedmih zvečer smo imeli nastop v Trstu. Zopet je bila dvorana nabita kakor v Gorici. Tudi tukaj so peli vsi trije zbori, moški, mešani in ženski. Težko

je presoditi, kateri izmed njih je bil deležen večje pohvale. Posamezne pesmi vseh zborov so močno odmevale v dvorani in zajele občinstvo. „Tam, kjer teče bistra Zilja“ ali „Rasti, rasti rožmarin“, še prav posebno pa „Pojdam v škufce“. To smo morali ponovno ponavljati. Težko nam je po tem doživljanju najti besede, da bi opisali vse svoje občutke ali pa vsaj pravilno orisali razpoloženje v dvorani, srce je govorilo srečo in vsi smo bili eno.

Duhovna skupnost, katero je vstvarila naša pesem med pevci in poslušalci je postala tako močna, da smo se le težko ločili od svojih novih znancev in častilcev naše lepe narodne pesmi.

Čas pa je potekal in zahteval, da odrinemo proti Benetkam.

V Benetkah smo se s čolni vozili po mestu do Markovega trga, kjer so veličastne stavbe napravile na nas mogočen vtis, vendar tiste goriške in tržaške toplote ni bilo več in smo jo močno pogrešali.

Na poti v domovino smo se ustavili še v Zabnicah, da pogledamo k Materi božji na Višarjah, ki pa tičijo še globoko v snegu.

Doma smo se poslovili še od treh svojih zvestih pevk, ki so odrinile v Švico.

Prisrčna hvala za lep uspeh pa gre našemu sedemnajstletnemu pevovodju in tudi njegovemu pomočniku, ki nas je mogel spremljati na naši turneji na žalost samo v mislih.

Hvala tudi avtobusnemu podjetju Millionig, ki je preskrbelo prevoz brez vseh težav.

Nastop in uspeh naj bodo nam vsem dokaz, da se v skupnem in pridnem delu rodijo lepi sadovi domačega duha in prave domačnosti.

Goričanom in Tržačanom pa kličemo: Na svidenje na Koroškem!

Janko Tischler

*

List „Katoliški glas“, ki izhaja v Gorici piše k tej kulturni manifestaciji med drugim:

„Ob sklepu tega večera (v Gorici namreč) je g. Stanič izrekel pevcom zahvalo, ki je končala z ugotovitvijo, da nam niso pevci nudili samo zabave in umetniškega užitka, ampak so nam naravnost ukradli naša srca, ker jih ponesejo s seboj.“

Prof. Jože Peterlin je v imenu Slovenske prosvete v Trstu dejal: „Ta pozdrav, dragi koroški bratje in sestre, velja Vam in vsem koroškim Slovincem. Ponesite ga domov v Ziljsko dolino, ponesite ga v Rož, na vso Koroško, kjer

KUPUJEM

KOŽE IN KOŽUHOVINO

po najvišjih dnevnih cenah

Hans Ban

TRGOVINA Z USNjem

Celovec-Klagenfurt, Osterwitzg. 4

Prevzamem kože tudi v strojenje.

žive Slovenci. Nesite s seboj zavest, da Slovenci ob morju, v Trstu, mislijo na Vas in verujejo z Vami.“

Med koncertom v Trstu je spregovoril tudi msgr. Omerza. Povedal je, da so dvorano, ki nam je za ta koncert na razpolago, postavile narodno zavedne slovenske služkinje s svojimi krvavimi žulji. Te narodno zavedne služkinje so ustanovile Marijino družbo, ki je lastnik dvorane. Samo v trdni povezanosti katoliške in narodne misli bo narod živel. S tem prepričanjem naj gredo tudi koroški gostje domov.

Ob sklepu koncerta v Trstu je tržaška Slovenka podarila pevovodji Guštinovemu Lojzku šopek cvetlic z narodnimi barvami. Pevovodja je šopek in slovensko zastavo poljubil. V tem trenutku se je ustvarilo v dvorani še bolj bratsko vzdusje. Počutili smo se čudovito lepa slovenska družina.

„Ta večer bo ostal nepozaben za nas v Trstu, nepozaben za koroške goste.“ Tako piše o koroških pevcih iz št. Lenarta goriški list.

Kot vedno najboljši!

OBLEKE

Plašči iz balonske svile, dežni plašči in plašči za motorna kolesa. suknjiči, usnjene hlače, lumberčki i. t. d.

ČEVLJI

za poklic, šport in modo.

SPORT

TENIS-LOPARJI

strune, žoge, čevlji

OPREME ZA NOGOMETASE

POTREBŠČINE ZA RIBICE

palice, navijači, vrvice, damyl, nylon

ŠPORTNA TRGOVINA

Willi Rader

Celovec-Klagenfurt
Kramergasse 8

Najlepša darila za matere nudi

A. J. WILLNER

steklo, porcelan, keramika

Celovec - Klagenfurt

Bahnhofsstr. 11, Tel. 19-45

Karel Mauser:

Mrtvi rod

IZVIREN ROMAN IZ ZILJSKE DOLINE
24.

Pri Podlipnikovi in Pečnikovi hiši so zagibali. V Folteju je nastala topa praznina. Lovil je novice o Mojci, toda na Bistrico niso prišle. Da Mojca ve, da bo Pečnikova prišla k hiši, je bil prepričan. Ženski jeziki daleč sežejo.

Podlipnik je malo življal, toda ni mogel skriti, da ga grize, ker je bil Pečnik tisti, ki je zdaj navijal.

Ko so Podlipnikovega prvič oklicali, je med ljudmi spet zašumelo.

„Tako bo začel kakor stari. Brez žegna. Da ga sram ni. Mojca doma trpi, on pa s Pečnikovo v hišo.“

Stara Kašnica se kar ni mogla ustaviti.

„Stari ji je ponujal denar. Je pravila naši. Pa ga je poglala skoz vrata. Mladega pa sploh ni bilo blizu.“

Podlipnik in Foltej sta vse slišala. Brez moči sta se gledala in Foltej je samo čakal, da bi bilo že vse v kraju.

Podlipnikovi in Pečnikovi so pričeli vabiti na ohcet.

Foltejeve noči so bile mirne. Misel na

Mojco je bila tako šibka, tako nekje daleč, da ga ni mogla vzemirjati. Vedel je, da so do nje zaprta vsa pota, da je zaman vsaka muka.

*

Gostov je bilo kakor se za Podlipnike in Pečnike spodobi. Kljub sramoti, ki je Podlipnika na skrivaj še kar naprej grizla, je hotel, da bo ohcet košata in gruntarska. Prav tako Pečnik. Naj gruntarčki in bajtarji vidijo, da sta Podlipnik in Pečnik nad njima.

Ko je Foltej kot mož odhajal iz cerkve, je bil vesel. Mladi Podlipnik je in vsi, ki so ga do zdaj vlačili po zobeh, se lahko skrijejo pred njim. Med celo mašo se mu ena sama misel ni vzdignila k Mojci.

Stari Podlipnik je nekam trštalo sedel v klopi. Foltej je vedel, da je nerad predal vajeti. Stari se težko umaknejo.

Pečnik je bil neizrečeno miren, Pečnica rahlo obvevana.

Greta je bila zala in se je nekajkrat z nasmehom ozrla k Folteju.

Nadovednežev se je precej nateplo. Podlipnik jih je komaj pogledal. Prav težko je čakal, da bi bili že doma.

Doma se je veselje kmalu razmahnilo. Strina je nosila na mizo, za katero sta sedela mladi gospodar in gospodi nja.

Pečnik je pričel nalivati kozarce. Če ni vina na jeziku, beseda ne teče.

Prvi kozarec na zdravje ženinu in nevesti.

Možakarji so ga zvrnili v eni sapi, ženske ga niso zmogle.

„Zdaj se bo šele življenje začelo, Podlipnik“, je govoril Pečnik. „Ko mlada kri zagradi, steče kakor bi bilo z oljem namazano. Boš videl.“

„Vsi bomo zgrabili, ko nas bo več pri hiši“, je mirno žobaril Podlipnik. Pečnikove besede mu niso šle preveč k srcu. Seveda, Pečnik bi rad videl, da bi se čisto umaknil v kot in samo gledal, kako bosta mlada dva orala.

„Gospodinje si bil res potreben. Bolj kot slepec vida. Nič ne rečem, strina je pridna. Toda starina je starina. Ne more več tako kakor bi rada.“

„To je resen“, pritrjuje Podlipnik. „Tiščali smo pa vendar kar dobro naprej.“

„Drž, ne bom rekel, da ne. Videl boš pa šele zdaj, koliko bo drugače.“

Potlej so spet pili. Vino je bilo močno. Pečniku je hitro stopilo v glavo.

„Da ne boš pozabil na Tobijeve noči“, se je smejal Folteju. „Tako začnita kakor je navada.“

Folteju je bilo nerodno, Greti tudi. Pečnica je sunila moža:

„Štrama! Ne žobari kakor da jih imaš šele osemnajst.“

Podlipnik se je samo kislo nasmehnil.

Pa ne, da bi Pečnik rad zbodel zavoljo Kočarjeve.“

Počasi je zlezlo vino v vse glave. Še Podlipnika se je prijelo.

Še pred nočjo se je vzdignila pesem. Ljudje so vedeli, da pri Podlipniku žobari tudi že vino. Še Podlipnik in Pečnik sta pela.

Foltej se je smejal. Sredi pesmi se je omamljen od vina nagnil proti Greti: „Veš, Greta, rad te imam. Resen. Sam zlodej me je takrat zmotil.“

S kalnimi očmi jo je gledal.

S trdo nočjo je tudi že stari Podlipnik opletal za mizo. Pečnik je komaj še stal pokonci. Tudi Greti se je vino poznalo.

V izbi je bilo vroče in zagatno. Pečnica je šla in odprla vrata v vežo.

Stari Podlipnik se je samo še smejal. Pečnik je žobaril kakor otrok.

Potlej so pričeli rajati. Na pol pijani pari so se vrteli, godci so godli, da je pela vsa hiša.

Nenadoma so pari, ki so rajali najbliže vrat, obstali in se zmedeno zagledali proti Podlipniku.

Med odprtimi vrati je stal Motnikov Hanzej in se noro smehljaj.

Podlipnikove pijane oči so mežikale. „Ven ga vržite“, je nenadoma rekel. Nihče se ni zganil.

(Dalje prihodnjič)

„...od Boga si nam poslan“

Težko bomo dobili med narodi sveta narod, kjer bi duhovnik užival tako spoštovanje, kakor pa ga uživa med Slovenci. Sicer so zadnja leta s tujo propagando hoteli nekateri in nekatere manjše skupine pretrgati ozko povezanost med narodom in med duhovniki. Mogoče se jim je tu in tam posrečilo to vez začasno in deloma zrahljati, toda narod je spet našel pot nazaj, ker je uvidel, da so mu bili res pravi in požrtvovalni vodniki v vseh časih in ob vsaki priliki le domači duhovniki.

Zato je pravilno, da se spominjamo duhovniških jubilejev in zlasti še takega jubileja, kakor ga obhaja dne 14. maja pri Gospe Sveti milostljivi gospod prelat Valentin Podgorc. Redki so jubileji biserne sv. maše, zato je pravilno, da se ob tej priliki še posebej spomnimo vsega življenja in vsega dela slavljenčevega.

Najboljše in najbolj vestno nam bi o sebi pripovedoval pač slavljenec sam. Zato smo naprosili gospoda prelata, da nam je v daljšem razgovoru na kratko opisal dogodke svojega življenja.

Mlada leta

Mučkova kmetija pri Sv. Neži, pičle pol ure od Velikovca proti Vobram, je slavljenčev dom. Tam je bil rojen na dan sv. Valentina (14. febr.) leta 1867. Njegov oče je bil cerkovnik pri cerkvi sv. Neže, ki je podružnica župnije v št. Rupertu. Tudi otroci so kot mali že morali pospravljati cerkev in pozvanjati, bili so ministranti in to je gotovo vplivalo na mladega fanta, kateremu se je zdela služba v cerkvi nekaj posebno častnega.

Oče nikakor ni imel namena pošiljati otroke v svet, pomagali naj bi doma na kmetiji, ko dorastejo. V ljudsko šolo so hodili v Velikovec, kjer je bil pouk seveda popolnoma nemški, nemški je bil tudi verouk. V velikovsko šolo so hodili tudi otroci iz krajev južno od Drave. Med temi je bil poznejši šentjakovski župnik Matej Ražun. Njegov oče je večkrat nagovarjal Mučkovega očeta, naj da Folteja študirat v Celovcu. To željo je podpiral tudi učitelj v Velikovcu, Artnak, ki je tudi prepričan, da ni prišel mladi Foltej za dimnikarskega učenca k velikovskemu dimnikarju Kramerju.

Pri sprejemnem izpitu v Celovcu je fant doživel prvi neuspeh, ki mu pa ni vzel poguma. Ostal je zato eno leto v Celovcu v ljudski šoli. Naslednje leto pa je napravil sprejemni izpit in postal študent.

Študentska leta

V šoli je mladi študent dobro shajal, bil je odličnjak, tretji po vrsti. V četrtem razredu je dobil dijaško stipendijo, ki jo je prvotno odklonil. Podpora je bila namreč vezana na pogoj, da mora stipendist moliti vsaki dan rožni venec. Vsi ostali dijaški stipendisti so ta pogoj brez nadaljnjega sprejeli, le mladi Podgorc je rekel, da ne sprejme stipendije, ker ne ve, če bo mogel ta pogoj vsak dan tudi izpolniti. S to svojo veliko vestnostjo do denarja že v mladih letih je mladi študent pokazal, da je bila popolnoma upravičena pripomba enega izmed tedanjih profesorjev: „Tega fanta bi bilo treba kdaj postaviti k upravljanju denarja.“

Tudi gimnazijskemu katehetu se je Podgorčev nastop izredno dopadel, dobil je v verouku red „izborna“, kar je bilo takrat res nekaj posebnega.

V četrtem letu gimnazije je bil Podgorc sprejet v Marijanišče, ki je bilo takrat v srednjem poslopju starega bogoslovja. Zavod je bil takrat še zelo siromašen in je bila zato prehrana in celotna oskrba zares skromna. Toda fant je so bili pod nadzorstvom, imeli so svoj hišni red in morali so ostati pri knjigah. — Poleg strogo šolskih predmetov so se takrat marljivo študirali — in tak je bil mladi Podgorc — zanimali zlasti za prirodoslovje, študirali so knjigo (pet debelih zvezkov): Lorinser, Buch der Natur. Naročili so si tudi „Hauschatz“, kjer je objavljal takrat Karl May svoje čudovite dogodivščine.

Kljub mali nezgodi pri profesorju zgodovine, je napravil Podgorc zrelostni izpit z odliko, kar je bilo za poznejše življenje velikega pomena. Kot matu-

rant z odliko je bil že v naprej določen za prefekta v Marijanišču.

V Bogoslovju

V onem letu, ko je vstopil po dovršeni gimnaziji Podgorc v celovsko bogoslovje, so prišli na bogoslovno učilišče patri jezuiti. Med njimi je bil tudi pater Heggen, ki je svetoval bogoslovcem, da berejo vsak dan eno poglavje (articulus) iz knjig cerkvenega učenika sv. Tomaža Akvinskega. Bogoslovec Podgorc je to knjigo leto za letom vestno študiral.

V onem letniku bogoslovja, v katerem je bil Podgorc, je bilo takrat 12 domačinov in 10 čeških bogoslovcev. Pomankanje duhovnikov je bilo takrat zelo veliko in že po treh letih bogoslovnih študij so bili bogoslovci posvečeni v mašnike. Bogoslovec Valentin Podgorc je postal tako duhovnik Gospodov dne 10. maja leta 1890.

V četrtem letniku bogoslovja je postal Podgorc marijaniški prefekt. V zavodu je med dijači izbruhnila takrat nalezljiva bolezen škrlatica. V skrbi za zdravje in življenje dijakov se je prefekt Podgorc obrnil pismeno na župnika Kneippa v Würzburgu. Kneipp je namreč v tistem času zaslovel po svojem zdravljenju raznih bolezni z vodo. Po navodilih župnika Kneippa je ozdravil prefekt Podgorc z velikim uspehom bolne dijače. Po Kneippovih navodilih je tudi pozneje kot kaplan v Pliberku zdravil bolnike in je v tem času tudi za Mohorjevo družbo prevedel Kneippovo knjigo o zdravljenju.

Duhovnik

Kot kaplan je prišel Podgorc najprej v Pliberk, kjer je postal v kratkem času enega leta splošno priljubljen. Po enem letu pa mu je naročil tedanji škof Jos. Kahn, naj se posveti socialnemu delovanju. Zaradi spoznavanja socialnih razmer je odpotoval Podgorc v delavske okoliše v Nemčiji (Vratislava in Köln) in nato še v Pariz.

Ko se je vrnil v domovino, je odšel najprej na Višarje, kjer se je v prostem času učil angleščine; francoščino pa je znal že iz bogoslovja. Iz Višarij je prišel kot stalni prefekt v Marijanišče v Celovcu. Bil pa je istočasno tudi pridigar v župni cerkvi sv. Ilje. Po smrti župnika Kolariča pa je oskrboval tudi župnijo sv. Lovrenca pri Elizabetinkah.

Največ veselja mu je dajalo poučevanje v dekliški pripravnici pri sestrah ursulinkah v Celovcu. Že papež Leon XIII. je naročil, naj se šolski pouk postavi na podlago naukov sv. Tomaža Akvinskega. Na podlagi knjig sv. Tomaža je sestavil Podgorc dve učni knjigi: „Razlaganje katekizma po naukih sv. Tomaža“, ki sta sestavljeni zelo jasno in temeljito, pa ne pretežno. Malo težja je knjižica: „Metodika krščanskega nauka.“

Za Mohorjevo družbo je predelal nedeljske evangelije in liste, njih razlago pa je povzel po besedah cerkvenih očetov. Izvleček iz te knjige je izdala nato Mohorjeva družba kot molitvenik Evangelijska zakladnica.

V času nacizma je dobil tudi Podgorc prepoved javno delovati in govoriti. Prepovedano mu je bilo tudi iti v Celovca, bil je pod stalnim nadzorstvom. V povračilo je nato po končani svetovni vojni branil in podpiral tudi materialno veliko število Nemcev pred preganjanjem.

Ko je moral biti med svetovno vojno

skoraj brez zaposlitve, je med tem časom študiral Podgorc staro izdajo del sv. Avgušтина. Tako je menda danes v krški škofiji prelat Podgorc edini temeljiti poznavalec del sv. Avgušтина.

Še danes kljub visoki starosti prelat Podgorc hoče z razlaganjem božje besede čim več pripomoči k verski obnovi in k spoznanju resnice božje. Zato ga je začudilo, pa ne razjezilo, ko je pred kratkim prišel k njemu odličen duhovnik z naročilom: „Ne pridiguj več, prestopi si že, prepusti to drugim mlajšim.“ Mogoče je res tako, toda gospod prelat misli, da je dolžnost tudi starih, da govorijo, kadar je treba.

Zadrugar

Nekaj let prej, predno je prišel Podgorc kot stalni prefekt v Marijanišče, so ustanovili v Celovcu slovensko posojilnico, ki jo je vodil Wieser, tedanji župnik pri Elizabetinkah. Sodelovali pa so pri posojilnici še: kaplan Treiber, zdravnik Janežič in župan Ure iz Sv. Martina pri Celovcu. Ti so nagovorili prefekta Podgorca, da je prevzel vodstvo posojilnice, ki jo vodi še danes, po 58 letih. Kot predsednik je preskrbel posojila potrebnim ljudem in gotovo je vsako leto z denarjem te posojilnice zrasel v celovškem predmestju in v bližnji okolici en dom.

Težje kakor v posojilnici v Celovcu, je bilo pri Gospodarski zadrugi v Sinči vesi. Ko so v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja povsod ustanavljali gospodarske zadruge, je bilo jasno, da je bila nujno potrebna taka zadruga tudi za južno Koroško. Da bi si pridobil potrebnega znanja, je odpotoval Podgorc v Nemčijo, kjer je študiral blagovno združništvo. Veliki združni idealizem je pokazal Podgorc nato pri ustanavljanju zadruge v Sinči vesi, ko je vložil kot delež v zadrugo svojo doto, ki bi jo moral še dobiti od doma. Ob železniški progi v Sinči vesi je nato kmet Šumah dal za zadrugo potrebno zemljišče, kmet Erjak (Ražunov oče) pa je preskrbel les za ostreže in za tla v združnih prostorih. Tako je bila stavba dogotovljena jeseni leta 1899. Prvi poslovodja je bil iz Pliberka, nato pa je prevzel poslovodstvo mladi Albin Novak, doma iz Vrhniče pri Ljubljani. Zadruga je lepo uspevala in med prvo svetovno vojno je prevzela tudi posle žitnega komisarja za velik okoliš.

Po prvi svetovni vojni je bilo skladišče zadruge popolnoma oplenjeno in poslovodja Novak je moral zbežati v Maribor. Ko so se razmere spet malo ustalile, je prevzel poslovodstvo Riepič, domačin iz Žitare vesi. Pod njim je zaradi preslabega nadzorstva združno delo v Sinči vesi doživelo polom in zvezne članice zadruge so morale kriti primanjklaj in ko so nacisti zaplenili slovenske zadruge, je bil primanjklaj v Sinči vesi ravno vsled zaupanja, ki ga je užival Podgorc pri posojilnicah, popolnoma krit. Današnji slavljenec je prepričan, da bo združno delo v Sinči vesi še spet vzcvetelo.

Po razsulu leta 1945 je deželna vlada v Celovcu najprej imenovala prelata Podgorca kot komisarja slovenskih zadrug, ki so jih zaplenili nacisti. Po njegovem prizadevanju je tudi vlada izdala v sporazumu z vsemi tremi strankami in v sporazumu z deželnim sodiščem sklep: „Slovenske zadruge naj se spet vzpostavijo in škoda se jim povrne.“ Nemška združna zveza pa je takoj zavzela temu nasprotno stališče. Šele po dolgem prizadevanju se je posrečilo slovenske zadruge zopet vzpostaviti. Priznati moramo, da ima tu prelat Podgorc neprecenljive zasluge.

Še posebej so te zasluge velike pri reševanju nepremičnega premoženja celovške posojilnice. Dne 14. februarja 1950 se je končno posrečilo to premoženje spet pridobiti zadrugi.

Družba sv. Mohorja

Nobenega dvoma ni, da je med Slovenci Družba sv. Mohorja najvažnejša in najbolj zaslužna kulturna ustanova. Za njen razvoj imajo zasluge od škofa Slomška, njenega ustanovitelja, naprej predvsem odborniki te družbe. V seznanju odbornikov najdemo že leta 1906

msgra. Valentina Podgorca, ki je bil takrat prefekt v celovškem Marijanišču. Že dve leti pozneje (1908) je postal Podgorc tajnik Družbe sv. Mohorja in je tako odločilno vplival na njen razvoj in njeno delovanje.

Po plebiscitu leta 1920 se je Družba sv. Mohorja cepila v tri oddelke. Stroj je in zaloge je prevzela Družba sv. Mohorja na Prevaljah, ta se je pozneje preselila v Celje in med drugo svetovno vojno v Ljubljano.

Slovenci v Italiji so ustanovili v Gorici popolnoma samostojno Družbo sv. Mohorja. Celovski Mohorjevi družbi so ostale nepremičnine v Celovcu. Oskrbovanje teh nepremičnin je prevzel celovski odbor Mohorjeve družbe. Predsednik tega odbora je bil takoj ob začetku kanonik Vidović, nato je prevzel predsedstvo kanonik dr. Blüml, kmalu pa je prešlo predsedstvo na Valentina Podgorca.

Zaradi spremenjenih političnih razmer v Jugoslaviji ni mogla celjska Družba sv. Mohorja po drugi svetovni vojni več delovati na Koroškem. Razen tega je bilo nujno potrebno rešiti premoženje, ki je bilo v času nacistov zaplenjeno. Razen tega je bilo treba pričeti z izdajanjem družbenih knjig na Koroškem. Oboje je bilo rešeno z odločilnim sodelovanjem prelata Podgorca.

Politično delo

Samo na kratko omenimo tudi narodno-politično delovanje prelata Podgorca. Njegovo delovanje se ni namreč omejevalo le na združno delovanje in na združno propagando, treba je bilo po deželi razvneti in zbuditi tudi politično življenje.

Še pred prvo svetovno vojno je priredil Podgorc politična zborovanja v nemškem delu Koroške, predvsem pa seveda v slovenskem delu. Kandidiral je pri svojem političnem delu Podgorc tudi za deželnega poslanca, ni pa dobil zadostnega števila glasov. Kljub temu ga je tedanja nemška katoliška stranka povabila, da vstopi v deželni kulturni svet, ker je mogel napraviti mnogo koristnega za svoje volivce.

V tem času je sodeloval Podgorc s številnimi članki pri listu „Kärntner Tagblatt“, pisal pa je tudi za „Mir“ in pozneje za „Koroškega Slovenca“.

Ko po plebiscitu niso imeli koroški Slovenci svojega lista, — „Korošec“ in „Mir“ sta namreč prenehala izhajati, je začel izdajati Podgorc glasilo za koroške Slovence „Glas pravice“. Ta list je prinašal tudi v nemščini pisane članke, da bi tako tudi Nemci, ki ne razumejo slovenščine, mogli zvedeti z merodajne strani za želje, zahteve in pravice Slovencev na Koroškem.

Tako smo na kratko pregledali samo v glavnih obrisih življenje in delovanje prelata Valentina Podgorca. Vsebinska tega življenje in delo je tako obilno in bogato v verskem, narodnem, socialnem, gospodarskem in prosvetnem oziru, da ga ne moremo popisati na eni strani našega lista. Te vrstice naj bi dale le pregled in glavni obris njegovega dela.

Ob zaključku v imenu vseh koroških Slovencev in v imenu vseh Slovencev po širnem svetu slavljenca najiskreneje čestitamo k jubileju ter mu želimo, da bi mu Bog naklonil še veliko število let, ki naj bi jih preživel v zdravju, sreči in zadovoljstvu!

SPORED SLAVJA 60 LETNEGA JUBILEJA — BISERNE SV. MAŠE MIL. G. PRELATA IN STOLNEGA KANONIKA msgr. VALENTINA PODGORCA

V nedeljo, 14. maja 1950, se vrši slovesnost biserne sv. maše s sledečim sporedom:

Predpoldne: Od 8. do pol 9. ure se zbirajo romarji pred samostanom v Gospe Sveti in gredo v skupni procesiji v Marijino svetišče. Pozdrav biseromašnika. V cerkvi slovenska in nemška pridiga, slovenska biserna sv. maša, po sv. maši zahvalna pesem in blagoslov mil. g. biseromašnika. Priložnost za sv. spoved.

Popoldne ob 3. uri je slavnostna akademija v dvorani Kolpingovega doma v Celovcu (Neue Weltgasse) s slovensko pasijonsko igro (trpljenje našega G. J. Kr.). Sklep bo pravočasen, da morejo odpotovati udeleženci z večernimi vlaki. K izrednemu cerkvenemu slavlju vabi dušnopastirski urad.

Pri nas na Koroškem

SUHA

Za letošnjo velikonoč nas je zadela huda žalost. Na cvetno nedeljo, 2. aprila, se je utopil v Dravi nam vsem priljubljeni in dragi fant France Vrhnjak. Rodil se 20. septembra 1933. leta. Doma je bil v Močuli, tam pri Armelu, od koder se tako lepo vidi na žvabeško električno centralo in na Dravo. Dopoldan se se je udeležil cvetne cerkvene slovesnosti in pri njej tudi sodeloval kot cerkveni pevec. Popoldan je spet prišel na Suho, namenjen k popoldanski pobožnosti, sv. križevemu potu. Pa je bil še čas do 14. ure. Dva druga fanta, eden od njiju tujec, sta ga začela vabiti s seboj, v Labod, v kino. Lep dan je bil, pa se je dal premotiti, da je ubogal. Ko pa pridejo v Labod, jim napovedani film ni bil pogodu. Pa so jo s kolesi ubrali dalje, kar tako po cesti ob severnem bregu Drave navzgor, mimo centrale. Po mostu ob jezu niso smeli čez. Vozili so se še nekoliko dalje, prišli do kraja, kjer so se poskusili prepeljati s čolnom čez Dravo na južni breg. Ona dva fanta, ki sta Franceta zvalila s seboj, sta prišla srečno čez. Ostal je še France. Ni bil prav volje. Hotel je nazaj po cesti s kolesom preko Laboda. Pa ga je neki mož iz Leda, ki je tudi hotel čez Dravo, Rudolf Hrastnik, pregovoril. Pokazal mu je, kako zna čez Dravo voziti in je prepeljal v malem čolnu Francetovo kolo najprej. Potem je prišel nazaj po Franceta. Naj se ne boji, četudi čoln toči, mu je prigovarjal, češ, sam se je že neštetokrat prepeljal z istim čolnom. In France se je dal spet premotiti, zdaj pač zadnjikrat. Teža je bila prevelika, čoln je še bolj točil, naenkrat se je prevrgel, morda ker je voznika zadela kap. Rudolf Hrastnik se je takoj utopil, France pa je prišel še na površje, boril se še 10 minut s širino Drave in klical na pomoč. Nihče mu je ni prinesel. Nekako 20 m od brega je opešal, Drava ga je vzela in ga doslej še ne spet dala. Kako nas je ta vest vse pretresla. Kar verjeti nismo mogli. Ta ljubi naš France naj bi ne hodil več med nas?

Čakali smo, da ga Drava vrne vsaj mrtvega, da bi mu ob pogrebu pokazali, kako ljub nam je bil. Pa smo morali žalne slovesnosti za njim opraviti tako. Bog mu daj večni pokoj!

In še nekdo je našel pokoj: Mišjakova mati, Marija Sadnik, rojena Kac. Tako čisto nepričakovano. Ponoči 16. aprila, v isti noči, ko so preč. g. misionar šavelj blizu mimo nosili sv. obhajilo neki bolnici, je pri Mišjakovih v Beznici, preminula od možganske kapi zadeta še ne 45 let stara mati, zapuščajoč nedorasle sinove in hčere in moža. Njeno življenje je bilo delo, molitev in trpljenje. Zdaj pač uživa za to plačilo, upamo in ji tako želimo.

Pa tudi poroke smo imeli, seveda ne toliko kot lani, kam bi sicer prišli! Prvi par sta bila Volnikarjev sin Franc Raduha in Brdovnikova hči Ljudmila Kužnik, poročena 13. februarja, drugi par pa tesar iz šentpavelske fare v Labodski dolini, Filip Brunner in Krajmlinska hči Jožefa Rodler, poročena 18. aprila. Tretji par sta bila Matevž Dovjak, doma v Močuli št. 2, in pa Ljudmila Raduha, po domače Rečnikova iz Gradič, ki je bila članica cerkvenega pevskega zbora na Suhi in ji je zato pevski zbor na predvečer poroke zapel podoknico, pri poroki in poročni sv. maši pa s svojim petjem okrasil cerkveno slovesnost. Zdaj sta se oba selila že na kmetijo pri Javšnikarju, da si bosta s svojimi pridnimi rokami pridelovala kruh. Cerkevni zbor žaluje, ker izgubi pridno in zvesto pevko, ki se je selila daleč proč od farne cerkve. Želimo njima pa od srca in vsem našim novoporočencem obilo sreče na novi življenjski poti.

V nedeljo 30. aprila nam je pa žvabeška farna mladina napravila lepo razvedrilo obenem pa še dala veliko lepih pobud, tako da smo iz dvorane pri Hartlu na Suhi záres boljše odšli kot smo prišli tja. Žvabeški fantje in dekleta so namreč pri nas ponovili igro „Pri kapelici“, ki so jo igrali že doma, o čemer je „Tednik“ že poročal. Smejali smo se in jokali, tako lepo je bilo.

Res smo lahko hvaležni podjetni, idelani žvabeški farni mladini. Kar zavidamo žvabešku, da ima takšne fante in dekleta, ki so se toliko trudili, toliko žrtvovali, so se udeleževali na kulturnem in verskem polju in s tem koristili sebi, žvabeški fari in celi okolici. Škoda le, da je dvorana pri Hartlu premajhna, da niso imeli vsi prostora. Tisti čas so se pa tudi suški fantje kulturno udeleževali. Po našem starem narodnem običaju so postavljali „majo“. Prav je, da so to storili in da se tako držijo lepih narodnih navad. Škoda le, da niso vsemu kos, ker jih je bilo treba veliko za tisto „majo“ in čudno dolgo časa so rabili za to, tako da so lepo igro zamudili. Pa saj itak niso šli vsi notri v dvorano pri Hartlu! Žvabeškim pa kličemo: le tako naprej pa še kaj pridite!

GLINJE Birma

Po petnajstih letih so Glinje doživele spet birmanski dan. Le škoda, da smo ga obhajali pri zelo slabem vremenu. Kljub dežju se je zbralo k sprejemu veliko faranov.

Okusno prenovljena cerkev je bila bogata z venci in rožami okinčana. Moški pevski zbor je zapel za sprejem dve pesmi, otroci so korajžno deklamirali.

Pri škofovi maši je pel mešani zbor. V prisrčnih besedah je škof nagovoril otroke, matere in farane. Slovensko pridigo je imel mojster besede, prošt Leonard Trabesinger. Birmanih je bilo 31 otrok, 12 fantov in 19 deklet, 26 iz glinjske fare, 5 od drugod (Sele, Celovec in Beljak).

Upamo, da bo birmanski dan s svojimi duhovnimi dobrotami veliko pripomogel k prenovljenju src v veri in milosti. K prenovljeni cerkvi spada tudi prenovljeno življenje. Kako je pred več desetletji bilo glinjsko versko življenje bogato! Kar 19 duhovnikov je tedaj dala glinjska fara, od teh je postal Jakob Pavlič škof v Celovcu, Rabič Konstantin opat v Vetrinju, Janez Rabič, Valentin Müller stolna kanonika celovška in peteri drugi so bili dekani (3 v Kapli ob Dravi, eden v Guttaringu, eden pa v Šmohorju).

Ali bo kdaj glinjska fara spet tako bogata?

ŠTEBEN V PODJUNI

Dne 24. aprila smo imeli tudi pri nas izvanredno slovesnost. Dopoldne je bila birma v Globasnici, ob tej priliki so prevz. g. knezoškof imeli pri nas vizitacijo. Velika množica ljudi se je zbrala pred cerkvijo, da bi videla in pozdravila svojega nadpastirja.

Ob pol 3. se pripeljejo g. knezoškof. To je bilo veselje, ko so šli strelci iz možnarjev, katere so fanti že prej napolnili in nabili, eden za drugim v zrak.

Nato so tri dekleta nastopila z deklaracijami, katere so prav dobro rešila. Micika je medtem pred g. knezoškofom trosila cvetje, druge so jim podale pa šopke cvetlic. Na vrsto so prišli pozdravi. Najprej so č. g. župnik v lepem govoru orisali celotno življenje naše fare. Nadalje so pozdravili zastopniki katoliške akcije, tretjega reda in Marijine družbe ter župnijskega in obč. odbora. Vmes je naš pevski zbor z lepimi pesmi pozdravljal svojega nadpastirja.

Nato je šla procesija v cerkev, kjer je bil sv. blagoslov in slovesna pridiga g. knezoškofa. Slovensko pridigo so imeli g. prošt iz Dobrle vasi. G. katehet iz Globasnice so v navzočnosti g. knezoškofa izpraševali otroke verouk, da bi se pripravili o znanju naših otrok. Takoj nato so podelili prevzvišeni nadpastir našim malčkom „otroški blagoslov“.

Ob koncu vsega tega smo šli v procesijo na pokopališče, da smo se spomnili še naših rajnih ter zanje molili. V le-

pem govoru so nam naš nadpastir razložili na pokopališču pomen molitve za rajne in vrednost naše pomoči, katero naklonimo našim bratom in sestram.

Po končanih cerkvenih opravilih je bila „vizitacija“. Po pregledu cerkve in zakristije je bil še pregled župnišča. Zvečer ob pol 7. so se poslovili prevzvišeni od naše župnije.

KNEŽA

Težko smo pričakovali dne, ko bo tudi pri nas zapel novi zvon. Visoko v gorah smo in zato si pač nismo mogli privoščiti naenkrat več kakor pa samo en sam zvon. Saj naša fara tudi ni velika in bogastva tudi ni pri nas. Razen tega pa je skoraj polovica posestev, in to najlepših posestev v naši fari, brez pravega kmečkega lastnika. Trgovci, advokati, denarni zavodi in razni posestniki od daleč so lastniki velikega števila naših kmetij.

Toliko bolj pa smo bili veseli, ko se nam je le izpolnila želja in smo k prejšnjima dvema zvonoma dobili še tretjega. — Bila je nedelja, dne 23. aprila. Že nekaj dni preje so naša pridna dekleta okrasila cerkev in prižnico pred cerkvijo. Pričakovali smo namreč tako velikega števila vernikov iz naše in iz sosednjih župnij, da bi bila cerkev najbrž premala. Toda vreme je ta naša pričakovanja malo prekrizalo. Že prejšnji dan in tudi v nedeljo je bilo pravo aprilsko vreme. Dež je naletaval, še snežinke so padale vmes, sodra se je mešala med dež, spet se je preletelo in je zasijala nad nami modrina neba.

Kljub temu pa je bila udeležba še vse eno zelo velika. Kmalu po deseti uri je prišel iz Vober prečastiti gospod dekan Krištof Zebedin, ki je bil pooblaščen od prevzvišenega knezoškofa, da izvrši obred blagoslovitve novega zvona. Med obredom blagoslavljanja in tudi med sv. mašo je res lepo prepeval domači pevski zbor pod vodstvom gospoda nadučitelja Jos. Liendla z Djekš. Slovensko pridigo je imel dješki župnik čast g. Ig. Muri, slovensko-nemško pa čast. g. dekan, ki je opravil nato tudi slovesno sveto mašo z leviti.

Zvon ima glas „f“, je bronast, tehta 462 kg in ga je vtila zvonarna Grassmayer v Inomostu, ime pa ima po sv. Ožbaltu. Butra sta bila: gospa advokata dr. Zhuber-ja iz Velikovec in Martin Ladinig, po domače Zomernik iz Voberških gor, ki se je stalno naselil v naši župniji.

GLOBASNICA

Po 13 letih smo imeli spet čast pozdraviti v naši sredi prevzvišenega g. knezoškofa, kot namestnika največje cerkvene oblasti — svetega očeta. Imeli smo v fari sveto birmo in vizitacijo.

Za to priložnost je bila vsa župnija na delu. Največ dela in skrbi so imeli seveda birmanci najprej z učenjem, potem pa tudi z ugibanjem, kaj jim bodo kupili botri in botrice poleg običajne torte. Skozi 8 dni so se pripravljali ob večerih in molili na čast sv. Duhu kot nekoč apostoli v Jeruzalemu, molili so ne samo za sebe, ampak za vso faro. Botri in botrice so pa na skrivnem ugibali, s čem bi svoje izvoljence razveselili.

Fantje so postavili visoke mlaje kot je to naša navada. Niso postavili le kakšna božična drevesca, kot se tu pa tam vidi, da še napisa nimajo kam priti. Napisi so bili tudi zelo lepi in pomembni po vsebini. Naj nam samo enega povemo: „Vaš nadpastirski blagoslov naj vso župnijo prenovi.“ Poskrbili so si fantje tudi precej „prahu“, da so lažje budili zaspance, dajali so mogočne salve ob prihođu in ob vhođu knezoškofa v cerkev.

Dekleta so precej večerov žrtvovala, da so lepo okrasila cerkev in mlaje. Vse je bilo kar en sam venec. S prostovoljnim delom smo vendar enkrat uredili zadeve na pokopališču in okrog njega. Izginil je tudi stari in razbiti plot okrog župnijskega vrta in kar v par dneh je nastal pod vodstvom Jamrovega očeta lep nov plot.

Vse je šlo še nekam v redu, le vreme je bilo, da Bog pomagaj. Kar naprej je cefralo doli, še „babja jaza“ je parkrat privršala tam od Luž. Pa kakor nam je vselej vreme naklonjeno, tako se je tudi tokrat uredilo. Ko smo v nedeljo popoldne stali na „kramšiji“ pred cerkvijo in čakali, nas je sonce veselo pozdravljalo in se nam smejalo doli izza oblakov. Sicer so se strelci nekaj bahali, da so oni s

svojimi mogočnimi salvami vse megle razgnali, pa to povsem ne drži. Pa naj bo že kakor koli, vreme se je ravno prav uredilo, to je pa res.

Ob pol 4. so bili že prev. g. knezoškof med nami. Pevci so se prvi odrezali, potem so prišli pa drugi na vrsto, po časti in oblasti. Po prisrčnem sprejemu smo krenili v cerkev, kjer so bile najprej predpisane molitve za žive in mrtve, na kar je bilo izpraševanje otrok. Je še kar nekam šlo.

Na dan svete birme, to je 24. aprila, se je pa takoj videlo, kdo bo imel zunaj glavno besedo. Stojnice so stavili že v zgodnjih jutranjih urah, se prerivali, kdo bi bliže cerkve postavil svojo „kramo“. So bile pa tudi lepe in zapeljive stvari, samo presneto drage.

Zgodaj zjutraj so zapeli veselo zvonovi, iz hriba so pa udarili prvi strelci. Vse je bilo nekam slovesno. Točno ob 9. so prišli prevz. g. knezoškof pred župnišče, kjer so jih čakali župljani, birmanci in botri. Po kratkem in lepem pozdravu smo krenili v lepem sprejedu v cerkev. Tam so imeli prevz. g. škof pridigo in sveto mašo. Po maši pa nam je v naši besedi prav lepo govoril prečastiti g. Kaselj, provizor iz St. Vida v Podjuni. Po pridigi smo zapeli pesem na čast sv. Duhu, na kar so prevz. g. škof podelili sveti zakrament.

Birmancev je bilo 45. Bilo bi jih gotovo več, če bi jih nam ne ušlo že prejšnji dan nekaj v šmihel. Za zaključek smo zapeli vsi iz srca: „Hvala večnemu Bogu.“

Po blagoslovitvi otrok ob 2. popoldne so prevz. g. škof hiteli v Steben, kjer so jih zbrani štebljani že željno pričakovali.

Zelo lep je bil ta dan. Vsem bo ostal v neizbrisnem spominu, zlasti pa naj ga obdrže v spominu naši birmanci, ki so postali vojaki Kristusovi.

Sedaj pa še nekaj drugih novic, ki so bile v tem času. Bilo je nekaj porok in nekaj smrti, kar je mogoče dobro, da omenimo.

Zmešček Zurž je pripeljal svojo izvoljenko iz Strpne vasi v svojo, na novo postavljeno hišico. Prav čedno stanovanje je. Sedaj si je še ogradil in si napravil vrtič, tako bo še bolj prijetno, ko bo na vrtu zrastle kaka rožica in solatica.

Bobejev Francelj se je odločil za Talarjevo Micko. Svata je bila zelo vesela, naj bi bilo tako tudi v življenju. Maricov Jaka ja pa bolj na hitro napravil in se preselil k svoji ženki v Celovec. Obilo sreče vsem v novem stanu!

24. februarja smo pokopali Jožefovega Pavelca iz Male vasi. Bil je upokoje-ni železničar. Kar na hitro ga je pobralo. Dosegel je 73 let. Veliko je hodil po svetu, ohranil pa je živo narodno zavest. Vedno je bil vesel in zadovoljen. Bil je tudi dober kristjan. Prečital je veliko knjig.

31. marca smo položili k večnemu počitku Zudrovo Leno. Dosegla je 70 let starosti. Skrito in tiho je bilo njeno življenje, toda krščansko. O njej je rekel zdravnik, da je bila edina, ki se mu nikoli ni zlagala.

Dne 17. aprila so pa zaspali v Bogu Hamričeva mati iz Male vasi. Dosegli so visoko starost 78 let. Bili so pridni in verni, vzgajili so svoje otroke lepo in krščansko. Naj jim sveti večna luč!

Napeljani les s Pece hitro vozijo traktorji in tovorni avtomobili. Kmalu bo vse na žagi.

Nekaj smo že delali na polju, pa nas je dež malo zadržal in mrzlo vreme. Komaj čakamo, da bo prišlo toplo sonce in nas malo pregrelo ter vzelo mrzlo, belo kapo s Pece, saj je že čas, ko je že sv. Jurij mimo nas davno jezdit.

ŠT. ILJ OB DRAVI

Očka so djali:

„Oženi se moj sin.“

Kak' se bom oženov,

k' nobene ne dobim.

Tako je bilo menda nekdanj, sedaj so dekleta že bolj priljudna in ni treba več očetu reči, da se naj sin oženi. Tako moremo že kar brž po Veliki noči poročati o novih zakonih. Na belo nedeljo je bila poroka Pavleta Wuzela, p. d. Majerjevega v Vesci, z Liziko Ettl, p. d. Čapečnjakovo Podjerbergom. Malo katero deklo ohrani svojemu izvoljencu, ki je bil v vojni in potem v Rusiji ujet, tako neoskrunjeno zvestobo. Dasi je bilo na dan poroke deževno, bo pa življenje bolj sončno!

(Nadaljevanje na 6. strani)

KINO

Celovec - Klagenfurt

Predstave dnevno ob: 16., 18.15 in 20.30

STADTTHEATER

5. V.—11. V. „Hamlet“, (v nemščini).
12.—15. V.: „Das tolle Abenteuer“
(Blazna pustolovščina)

PRECHTL

12. V.—18. V.: „Entführung in den Karibben“
(Ugrabitev v Karibih), barvni film.
Predstave ob: 16., 18.15., 20.30 uri

CARINTHIA-LICHTSPIELE

11. V.: „Maria Magdalena“.
12. V.—18. V.: „Wildwest“ (Divji Zapad)
14. V. ob 10. in 14. uri: „Til Eulenspiegel“
Predstave ob: 16., 18.15., 20.30 uri

PETERHOF

11. V.: „Kleiner Schwindel am Wolfgang-see“ (Mala goljufija na Wolfgang jezeru).
12. V.—18. V.: „Der Astand der Koman-schen“ (Upor Komančev)
Predstave ob: 16., 18.15., 20.30.

Beljak - Villach

BAHNHOFLICHTSPIELE

9. V.—11. V.: „Der Fidele Zirkus“.
12. V.—15. V.: „Die Wildnis ruft“ (Klic pragozda). Barvni film v nemščini.
16. V.—18. V.: „Der Narr und die Dirne“
(Norec in pcestnica). V nemščini.

STADT-KINO

9. V.—11. V.: „Grotica Marica“ po opereti E. Kalmara.
12. V.—15. V.: „Der Bagnosträfling“ (Bagno-kaznjencec).
16. V.—18. V.: „Das Bildnis des Dorian Gray“ (Slika Doriana Graya).
Začetek predstav ob: 16., 18., 20. uri.

Elite Filmbühne

Od 9. V.—11. V.:
„QUARTETT ZU FÜNF“
(Kvartet v petero)
Komedija z igralci: Urschula Rank, Inge Keller, Yvonne Marin, Rud Piepho.

Od 12. V.—15. V.:

Veletilm v dveh delih

I. del

„DER TIGER VON ESCHNAPUR“

(Ešnapurski tiger)

La Jana, Fritz v. Dengen, Gustav Diessl, Theo Lingen m. d.

Od 16. V.—18. V.:

II. del

„INDISCHES GRABMAL“

(Indijski nagrobni spomenik)

Začetek predstav: ob delavnikih ob 15.45. 18.15 in 20.15 uri, ob praznikih in nedeljah tudi ob 14. uri.

Apollo Lichtspiele

Od 9. V.—11. V.:

„UNSER TÄGLICHES BROT“

(Naš vsakdanji kruh)

Napeta povest iz naših dni z igralci: Inge Landgut, Viktoria v. Ballseko, Paul Bildt, Siegmund Schneider in drugi.

Od 12. V.—15. V.:

„HEIMAGENT“

(Tajni agent »T«)

v boju proti ponarejevalcem denarja. Razburiliva policijska drama po aktih ameriškega zakladnega urada. V nemščini.

Predstave ob: 10., 12., 14., 16., 18. in 20. uri

ZA MATERINSKI DAN

steklo, porcelan, keramika, jedilni pribor v največji izbiri

Specialna trgovina za dom in kuhinjo

M. SEHER

Celovec-Klagenfurt
Bahnhofstrasse (prodajalnica)
Tel. 49—72.

Za materinski dan

praktično darilo pri

Walchee

ženske, moške in otroške obleke

CELOVEC-KLAGENFURT
10.-Oktober-Str. 2, tel. 22—73

Listnica uredništva

Veselim se tudi mi, da smo Vam ustregli z Rutarjevim Jurjem. V prihodnji številki se bo zopet oglašil.

Ker smo v tej številki prostorno tako zelo omejeni, nismo mogli objaviti vseh člankov, ki so bili za to številko vpisani in so v zvezi z materinskim dnem. Tudi polovica domačih vesti mora počakati. Prisrčna hvala vsem dopisnikom, pridružujemo pa prošnjo, da bi krajevna poročila bila kratka. Ne nabirajte domače novice v nogavici, katero vsako četrtletje stresete na urednikovo mizo. Poročajte sproti!

Kakor posnemamo iz dopisov, je povečanje obsega našega lista izzvalo pri bralcih mogočno odobravanje. Sedaj pa bo na nas vseh, da napravimo s sotrudištvom list res pester in za vse zanimiv.

Plačevanje naročnine pa mora biti naša skrb. Opozorimo tudi svoje znanec na to dolžnost.

ZEBLJI MESANI
LOPATE
ZELEZNE GRABLJE
POMOŽNE PALICE za sajenje
ROČNE ZAGE

G. Feick

železo, kovine, stroji

Celovec - Klagenfurt, Salmstraße 7
Telefon 1486

PRI NAS NA KOROŠKEM

(Nadaljevanje s 5. strani.)

V nedeljo, 30. aprila sta bili kar dve poroki, Hanzi Valentinič je obhajal cerkveno poroko (državno je bil poročen že jeseni) pri Fibru, bilo je ob lepem vremenu veselo razpoloženje. Kot drugi je bil Mihe Stroj, Lipejev v št. Ilju, ki je pripeljal nevesto iz Kostanj, kar se pri nas redko zgodi. Seve so mu naša domača dekleta zamerila, saj se dobi isto „blago“ tudi v bližini; poroka je bila v št. Ilju, ženitovanje pa pri Lamplnu v Dolah. Tam ima namreč ženin čevljarsko delavnico, tako od Lamplna novoporočenca nista imela predaleč v novi dom.

Isti dan je bila v fari še ena poroka. Poročenca sta sicer iz bilčovske fare, poroka pa je bila pri naši podružnici sv. Lucije. Poročil se je Ščodelnov Jozi, ki je pripeljal ženo na prenovljen dom v Koviče. Nevesta je doma na daljnem Poljskem in je našla tu na Koroškem svojo novo domovino.

Naj bi vladala mir in sloga pri vseh novih zakoncih, ker le to je zakonska sreča. Vsem obilo blagoslova božjega!

ŠMHEL PRI PLIBERKU

V ponedeljek, 8. majnika, je stopila pred poročni oltar naša pridna in zvesta Marijina družbenica Matilda Kristan, p. d. Kristanova na Blatu, podala je roko v sveto zakonsko zvezo Alešu Lutniku, p. d. Kristanovemu v Dolnji vesi iz Žvabeške fare. Upamo, kakor je v Žvabeku bil vzoren katoliški fant, da bo tudi v čast in ponos in veselje Kristanovi hiši, vsem sosedom ter celi šmihelski fari.

Od neveste se je poslovila Marijina družba, ji čestitala ter želela vse dobro za novi zakonski stan. V poročnem govoru je domači župnik pokazal veselje in srečo pravega katoliškega zakona, orisal bridkosti in trpljenje zakonske zveze, predstavil in položil pred njiju duhovni križ zakonske skupnosti, katerega naj obadva nosita skozi življenje; tako bo križ manjši in lažji. Veselje bo lepše in popolnejše, ker se veselita dva.

Veselo svatbo so obhajali v Šercerjevi gostilni, vsi so bili dobre volje pri obloženi mizi in sladki kapljici!

Naj se „ta mladi“ Kristan vživi v šmihelski fari, naj bo dober gospodar, blag sosed, ljubezniv mož in oče svoje nove družine. Naj bo Kristanovemu očetu opora in pomoč na stara leta ter njegovo veselje, ko je edini sin Hanzej našel svoj prerani grob v tuji zemlji, v Romuniji.

Mlademu paru obilo sreče ne blagoslova ter na mnoga, mnoga leta!

RINKOLE

Nočemo zaostati za našo farno cerkvijo. Na cvetno nedeljo so tam dobili nove zvonove. Lepo pojejo. A mi v Rinkolah smo pa hujši. „Iz visoke line — poje brona glas: Ave Marija,“ tako je deklamiral Pepca Pavlič, zato je rekla Kajžrova družina, naj bo ta zvon iz čistega, pristnega brona. Kajžrova družina daruje ta zvon naši podružnici, zato smo ji iz srca hvaležni mi vsi; hvale-

OKNO

Kdo je v oknu srci izrezljal?
Kdo na oknu nagelj zasejal?
Kdo je toplo dahnul vanj, da rdi?
Kdo mi nanj navezal je oči?

Mama vrezala je srčka dva,
nagelj zasejala, dahnila.
Njo mi v oknu iščejo oči,
ali ona v mrzli zemlji spi.

žen najbrž tudi zvon, ki je že bil v stolpu, da ne bo več sameval.

V dvoje bosta pela sedaj oba zvona Bogu v čast, dokler ne pride tretji klicar v zvonik in bo akord popoln.

Za binkoštni ponedeljek pa vabimo že danes vse prijatelje od blizu in daleč k lepi cerkveni slovesnosti, k blagoslovitvi in maziljenju novega zvona.

Ob sedmih bo sv. maša. Ob devetih peta sv. maša, nato pridiga, blagoslovitev zvona in slovesna sv. maša, pri kateri bo zapel že novi zvon. Čistega brona še po vojni nismo slišali, zato bomo tem bolj radovedni, kako bo zapel in kakšna je razlika med novo kovino in starim bronom. Pri tej slovesnosti bo pel šmihelski cerkveni zbor pod vodstvom vrlega organista Mihe Sadjaka.

Ulit je zvon in prepeljan,
s trakovi, venci ves obdan,
povsod lepo, srčno sprejet
od mož, mladeničev, deklet;
z domače line ta še dan
bo glasno pel čez hrib in plan.

SELE

V soboto, 29. aprila smo opravili slovesno zadušnico za trinajstere žrtve, ki so bile pred sedmimi leti obglavljene na Dunaju in katerih zemeljski ostanki zdaj počivajo v dveh grobeh na našem pokopališču.

Kakor čitamo v listih, so po nekaterih krajih že nabavili nove zvonove. Tudi pri nas se slišijo glasovi, naj bi naš, že blizu 600 let stari in okoli 200 kg težki zvon dobil vsaj enega tovariša, da bi mu pomagal vabiti farane k molitvi in božji službi in peti rajnim v slovo žalostinke.

Zaenkrat je to pač samo želja, ki se pa bo nekoč uresničila. Prej bo še treba popraviti stolp, ki kaže vsled odpadlega ometa prav nečedne lise. Tega dela se bomo lotili že letos.

ST. JAKOB V ROZU

V dneh od 14. do 20. maja t. l. bo v št. Jakobu sv. misijon. Da bi pri tem šentjakobska mladina na posebno uspešen način sodelovala, hoče vzporedno igrati „Sleherik“. — To bo brez dvoma velik kulturni in verski dogodek za našo župnijo in bo tudi najboljša priprava in najboljši uvod v resnost sv. misijona.

Igra bo v nedeljo, dne 14. maja ob 8. uri zvečer na prostem v župnijskem dvorišču, v slučaju slabega vremena ta večer, pa na Vnebohod zvečer ob istem času.

Naj ne bi nikdo zamudil te res edinstvene prilike, da vidi to svetovnoznano igro, ki nas opominja na naravnost pretresljiv način na resnost in kratkost življenja.

„Dro veste, tudi dekleta imajo svoje muhe. Neži pravi, da je premalo zbučen. A jaz ji bom že pokazal, da je zanjo ravno pravi.“ Iz očeta je spet govorila trma.

Domači župnik se je moral smejeti: „Neži jo je kar pogruntala.“

Zdaj se je zdel dekanu iz Žabnic primeren trenutek, da pove svoje: „Mlinar, jaz vem za ženina Nežki. Bo tudi gospodar in razen tega je prav izveden v mnogih stvareh. Seveda mora imeti mož več v glavi kot žena.“

„S tem pa že ne bo nič. Kar sem rekel, sem rekel. Smo ja z Reberniki v besedi. Za kakšne nas bodo pa imeli, če odrečemo.“

„Saj še za ženino ime ne veš. Počakaj, da vse povem.“

„Res sem že radoveden, kdo naj bi bil.“

„Je kar blizu, pri Rutarju.“

„Pri Rutarju? Kateri pa?“ je bil radoveden Lora. „Folti menda ne in tudi Joza ali Gregor ne moreta biti, Rok je pa tako v klostru.“

„Nimate prav. Ali še niste videli Roka doma? Že nekaj dni gospodari. Saj ona ne zmora sama vsega. In ker sem stric, sem obljubil, da Roku dobim nevesto. Tako, zdaj veste vse.“

(Dalje prihodnjič)

Z. I. M:

Zvesta srca

8.

Da bi še bolj poudaril svojo oblast, je dejal: „Ti se pa s pitanjem svinj potruji in dekletu potuhe ne dajaj!“

Mlinarica je, sede na vozu, razreševala prvi težki voz v hčerinem življenju. Še nikdar se ji pesnikove besede niso zdele tako resnične kot tokrat:

„Srce človeško, sveta stvar,
ne šali z njim se mi nikdar!“

NENAVADEN OBISK

Oče bi svoj sklep tudi izpeljal, če bi nepričakovano nekdo drugi ne posegel vmes.

Ko je botra Lena na dan sv. Lovrencija, mučenca, šla od maše, se je gredoč ustavila pri Mlinarju in hotela na samem govoriti z gospodinjo. Ko sta bili v črni kuhinji čisto sami, in se je Lena prepričala, da jima nihče ne prisluškuje, je začela: „Nani, Uršičev gospod so doma. Danes so oni brali mašo. Pomisli, po končanem opravilu so čakali name pred cerkvijo. Saj se sliši, da me pozdravijo, bratrance sva, a tako prijazni

že zlepa niso bili do mene kot danes. In po vaši Nežki so me spraševali, če je kaj pridna in pobožna. Dro veš, da sem jo na vso moč pohvalila.

Na koncu so pripomnili, da bodo k vam tudi sami pogledali. Mimogrede so povedali, da je Rutarjev Rok prišel domov. Ko sva se menila, kako je pri Rutarju, so zaskrbljeno dejali: „Rutarica, moja sestra, je že čisto zanič, nove gospodinje bo treba na grunt.“ Tedaj, Nani, se mi je nekaj posvetilo. Pa tega ti še ne povem, kaj. Sama žinaj! Srečno!“

Lena je že zginila pri durih. Njena bistra pamet ji je to in ono govorila, česar še ni upala izreči. Lahko bi se prenačala in hitro bi jo kdo prišel obrekovalkam — klepetuljam. Vedela je tudi za Nežkine težave. „Folti res ni prav zbučen,“ ji je pritrjevala.

Dan sv. Lovrencija so pri Mlinarjevih posebno slovesno obhajali, saj je gospodar Lora godoval. Že na predvečer so se sinovi postavili v vrsto in tako zagodli, da se je vsem kar samo smejalo. Pip pri sodih skoraj zapirali niso, toliko obiskov je bilo. Lepi rumeni fancovti so se smejali z mize, mama je imela res cel dan kar pri peči posla, da je vse doglala. Lačen nihče ni smel biti. Še reveži so prišli na svoj račun.

Mlinarjevi fantje so sedeli na klopci pod hrusko in uživali ugodje brezdelja. Največ dela sta imeli mati in Neži, ki sta kar naprej pekli in kuhali.

Takole, proti poldnevu sta se počasi bližala hiši dva duhovna gospoda. V prvem je gospodar takoj prepoznal domačega župnika. Več pozornosti je vzbujal drugi, še višji in močnejši. „O, to so pa Uršičev gospod,“ je vzkliknil gospodar, ko ga je prepoznal. „No, no, da mi tudi oni pridejo voščiti, pa ni kar tako. Kakor je videti, sem še precej spoštovan.“

„Hvaljen Jezus“ so pozdravljali otroci, gospodar pa je hitel obiskovalcema naproti in ju peljal v izbo, kjer je že čakala pokrita miza.

Domači župnik je voščil Mlinarju srečo, tudi Uršičev so storili isto, a že takoj dejali: „Mlinar, nekaj važnega bi rad govoril s teboj in z ženo. Ali ima Nežka že ženina?“

„Seveda, k Reberniku jo mislimo dati. Tako smo žinjali, da bi bil najstarejši, Foltej, zanjo.“

„Kako pa Neži, ali že ve? Ali se je že ogrela zanj?“

Tedaj se je hitro oglašila mama: „Preveč po volji ji ni. Pravi, da bi še kar rada doma ostala.“

Materam

Toliko je še poštenja, moči in zdravja v našem narodu, da nad vse spoštuje in ljubi svoje matere.

Niso to žene, v mehka oblačila oblečene, katere proslavlja svet, tudi niso kakor trst, s katerim se igra veter. To so tiste skromne in skrite junakinje po naših domovih, o katerih velja Krekova beseda, da so podobne sveči, ki drugim sveti in drugim gori, dokler se popolnoma ne poruši in zgori za druge.

Njih kras so njih žuljave roke, dostikrat od skrbi zgubano lice, njih bogastvo otroški blagoslov in vse premagujoča ljubezen do Boga in do domačega krova. In njih cilj je bil in je še podpirati tri vogle, to pa ne samo v hiši, temveč tudi v družini celega našega naroda.

Ako bi naš narod ne imel tako plemenitih, od svojega poslanstva globoko preinjenih žen, bi bila izrečena nad njim že davno smrtna obsodba in slovenskega naroda na Koroškem bi ne bilo več.

Tako si pa bila ti, naša dobra slovenska mati na Koroškem, ki si kot skala v morju kljubovala vsem silnim viharjem, ki so šli preko nas in si se jim v svoji veri, pobožnosti in zavednosti uspešno ustavljala kot neupogljiv hrast, katerega ne izruje nobeno neurje.

Če te tako gledam v naši narodni zgodovini s pečatom stoletnega trpljenja na licu in s kleno odločnostjo v srcu, spoznavam vsak dan bolj, da leži nad tvojim življenjem in delovanjem trojna skrivnost: skrivnost življenja, skrivnost ljubezni in skrivnost zakramenta.

Skrivnost življenja: Dva čudeža se na zemlji ponavljata vsak dan: na oltarju in pa v družini. Kakor duhovnik sodeluje s Kristusom pri čudežu na oltarju, tako mati pri čudežu v družini. Deležna stvoriteljskih sil soustvarja s Stvarnikom novo življenje, rodi in vzgaja narodu nove ude. In čim popolnejša je mati, čim bolj globoko je zasidran njen duh v duhovnih zakladih narodovih, tem vsestransko popolnejši so tudi njeni otroci.

Pač ni sentimentalnost posameznega slučaja, temveč resnica na duhovnem polju celega ljudstva, če obstojimo ob zibelki otrokovi in ga ogledujemo od vseh strani in potem pridemo do navadnega spoznanja: „Čisto mamí je podoben!“ Tako so imeli vsi naši veliki možje velike matere. To je skrivnost življenja, v katero je zavita sleherna naša mati. Večina se te skrivnosti zaveda in najde v njej svojo srečo in svoje poslanstvo. S takšnimi materami raste življenje, moč, lepota, poštenost in zdravje našega naroda. Hvala Bogu, da ta vrsta mater prevladuje pri našem ljudstvu!

Pač pa se pojavljajo tudi že pri nas kot izrodek potujčevanja matere, ki niso več prijateljice življenja, ki materinstvo odklanjajo. Grobokopi svojega lastnega zaroda so, krivi preroki one usodne znote, ki kot bela kuga pod tujim vplivom razjeda naš narodni organizem in mu jemlje zdravje, moč in čast, materinstvo pa ponižuje pod stopnjo živali.

Znani pridigar p. Lombardi je izgovoril nedavno na Dunaju silno resne preroške besede. Tako pravi: „Vidim, kako prihaja nad Avstrijo še strašna preizkušnja; bojim se, da ta dežela še ni dosti trpela.“ In vzrok te napovedane preizkušnje? Kot sledi to iz nadaljnjih izjavanj tega čudovitega pridigarja Ljubezni, misli Lombardi s tem verjetno zlorabo materinstva, pa tudi pomanjkljivosti pravico ljubezni gotovih avstrijskih krogov do malega človeka, zlasti še do malega našega naroda. Najprej pravica, potem šele ljubezen! Manjka pa navadno že prva.

Druga skrivnost, ki leži nad našimi materami, je skrivnost ljubezni. Saj je krščanska družina pravi čudež ljubezni! Vse delo, vse žrtve, vse trpljenje, vsa vzgoja, vsa skrb in morda celo vse solze — ne za plačilo, vse le iz ljubezni! In čuvarica te ljubezni po naših domovih je naša slovenska mati, tiha in skromna na zunaj, a tem bogatejša po svoji ljubezni na znotraj. Zato je pa tudi vsak mladi človek dolžan držati pokonci ljubezen svoje matere, jo dejansko

podpirati, ako bi pod bremenom težav že skoraj omagala. Majhen otrok bo z besedami povedal, kako ima mamo rad, veliki pa naj to brez besede v dejanju pokažejo.

Če bodo naše matere dnevno ugotavljale, da njih otroci prav doraščajo, močni v veri in trdni v narodni zavesti, jim bo ta ugotovitev v veselje in plačilo.

Slovenska mati! Prižigaj v družini ljubezen, tisto duhovno vez, ki naredi življenje doma šele toplo, veselo in sončno. Potem tvoj otrok ne bo hrepenel naprej v tujino, marveč bo našel na domači zemlji najbolj rodovitna tla za svoje ustvarjanje.

Ne pozabimo: največji družinski zaklad je skrivnost ljubezni. Ljubezni v Kristusu med materjo in očetom, med starši in otroci. Pa samo tam najdeš ta zaklad, kjer živi in deluje mati duhovnica, ki je sama polna te svete skrivnosti, tako polna, da jo deli lahko še drugim.

In slednjič še skrivnost zakramenta. Vsaka krščanska mati je v pravem pomenu besede duhovnica, posvečena za družinsko dušno pastirstvo.

Saj se zaveda vsaka naša mati, da družinsko življenje ni samo skupna skrb, skupno delo, skupno stanovanje, je več: zakrament, tako svet kakor vsi drugi! In kakor gre spoštovanje duhovniku, ker je prejel zakrament in v njegovi moči postal drugi Kristus, delilec božjih skrivnosti, tako gre spoštovanje materi, ki je bila takisto v zakramentu za materinski poklic odbrana in postavljena za čuvarico božjega življenja v družini.

Zato gre materi ne samo radi krvnega sorodstva spoštovanje, še bolj radi duhovnega. Otroci, ki spoštuje mater, z njo spoštuje tudi nadvse sveto skrivnost sedmega zakramenta. In dekle, ki ljubi in spoštuje svojo mamo, bo sama nekoč kot mati ljubljena in spoštovana!

Srečen narod, ki se lahko ponša s takimi ženami in s takšno mladino! Njegova je bodočnost, pa naj je še tako najhen in v življenjskih pravicah še tako zapostavljen!

Prej omenjeni sloveči p. Lombardi omenja v eni svojih pridig slededeč dogodek iz zadnje vojne: Na operacijsko mizo nekega lazareta so položili mladega, zelo močnega fanta vojaka. Njegovo telo je bilo polno ran, v katerih so tičali drobci granate.

Zdravnik je mikal drobce iz fantovega telesa. Fant je trepetal od bolečin, a ni znil besede. Nazadnje je ostal še en drobec, posebno velik je bil in globoko zarit v meso. „Tega si ne bo pustil vzeti!“ si je mislil Lombardi. Zdravnik seže v meso, fant zatrepeta v silnih bolečinah in komaj slišno vzdihne: „Mama!“

Kdo se zvija danes v takšnih strašnih bolečinah? — Današnji svet, prav posebno še skoraj ves slovanski svet.

Ta svet kliče danes mamo, ker so v tolikih krajih, tudi po naših vaseh, ravno mame odpovedale.

Po materah, vernih in odločnih, kliče sv. oče. Po materah, ki bodo varovale kot svoje kraljestvo slovenski dom, njegovo čast in poštenost, njegovo svojstvenost in kremenitost, vpije danes slovenski rod po Koroškem.

Po materah, ki se bodo zavedale svojega trojnega poslanstva, da so učiteljice, čuvarice in duhovnice v družinskem in s tem v celotnem narodnem življenju.

Mati, bodi učiteljica! Vse, kar se človek priči po raznih šolah in vse še tako priznane vzgojne metode niso nič v primeru s tem, kar mu je Stvarnik po materi tozadnega v dušo položil. Uči svojega otroka, kar mu je Stvaritelj že na jezik položil, uči ga matere besede! To še prav posebno tam, kjer nam šola s svojim poklicnim učiteljstvom to pravico odreka. Vse kar šola v človeku zgradi, človek rad pozabi. Kar pa mati v otrokovo dušo položi, ostane nepozabljivo.

Uči otroka spoznavati in ljubiti dom in kar je domačega! Samo v domačem ozračju in na domači podlagi bo rasel tvoj otrok v vsestransko popolnega človeka, ki bo kos sebi in življenjskim zahtevam.

Slovenska mati, bodi čuvarica v svojem družinskem kraljestvu. Ima to kra-

Aroma...

tako lepo dišeča!

Zato uporabljaj

dobro kavino seedstvo, mešanica

priljubljena je za kuha

in dovršeno rahla!

Da, da **MIROPA** vsebuje vse!

Mamica

Učila me je mamica, učila je tako:

„Oj, sklepaj male rokice, oziraj se v nebo!“

In svojo dobro mamico zdaj prosim jaz tako:

„Oj, ljuba mama, molite za hčerko vi srčno!“

Česala me je mamica in rekla je tako:

„Oj, hčerkica, ti laski tvoji moje so zlato!“

Zdaj češem bolno mamico, milujem jo tako:

„Oj, mamica, lasje so vaši čisto mi srebro!“

V oko mi zrla dobra mama, djala je tako:

„Zrcalo duše bodi tvoje čisto ti oko!“

„Oj, mama, v vaše se oziram miljeno oko,

v njem vaše vse življenje in v njem moje je nebo!“

Lipica

ZENSKI KOTICEK:

Naš vrt

Kaj bomo delale meseca maja?

Proti sredi meseca, tedaj, ko so rastline že primerno razvite, se prične eno najvažnejših vrtnarskih del: okopavanje in pletev. Okopavanje je za razvoj rastlin velike važnosti. Je ključ, s katerim odpiramo pot zraku in vodi, da more do korenin, zapiramo pa vlago, da ne more tako hitro izhlapevati. Z okopavanjem zemljo zelo izboljšamo, rastlino pa s tem delom v rasti krepko podpiramo.

Gredice moramo okopati vsaj vsake 2—3 tedne, najbolje pa storimo, če okoplujemo po vsakem nalivu, ko je zemlja zateptana in so rastline v rasti ovirane.

V zvezi z okopavanjem je pletev, ki nikakor ne sme izostati. Pletev in okopavanje se izvršita najbolje ob suhem vremenu.

V majniku tudi ne smemo prezreti tretjega važnega dela: zalivanja. To delo moramo vršiti z vso skrbjo in vztrajnostjo. Posebno pazljivi bodimo ob hladnih dneh. V tem mesecu raje zalivajmo v jutranjih urah. Zalivaj — če le mogoče — s postano in ne z mrzlo, svežo vodo! V ta namen izpostavite vodo vsaj za nekaj ur toploti sončnih žarkov! Zalivajmo raje poredkoma in temeljito, nego pogostoma pa premalo.

Ta mesec tudi še se jemo: nizki in natični fižol, ohrovt, redkvico, kumare, buče, solato, špinačo, pozni korenček, poletno endivijo. Če smo prejšnji mesec

posadile kumare in buče v lončke, jih sedaj presadimo kar na prosto. Kumare in buče zahtevajo veliko gnojnine, vlage in toplote. Fižol sadimo od 5. do 10. maja in sicer ne pregloboko. Vrtnarji pravijo, da mora fižol slišati zvonjenje. Nizki fižol sadimo v 3 vrste na gredo, zgodnje sorte po 25 cm, pozne pa po 40 cm vsaksebi, po 5 fižolov v vsako jamico. Paličasti fižol (preklar ali natičar) sadimo po 75 cm vsaksebi in le 2 vrsti na gredo, k vsaki palici 8—10 fižolov.

Koncem maja pride tudi paradižnik na prosto: Če smo ga aprila v topli gredi presadili, bo tem krepkejši, čim dalje ostane v topli gredi, ker je za mrzlo zelo občutljiv. Po 20. maju ga lahko presadimo na stalno mesto. Za presajanje izberemo lep sončni dan.

Letne cvetlice, to so one, ki jih je treba vsako leto sejati, sejemo že v začetku maja. Istočasno z mačehami sadimo tudi nageljne, dočim so drobni binkoštniki prezimili na prostem in že poganjajo prve popke. V maju, ko ni več strahu, da bi zemlja zmrznila, vsadimo tudi gomolje dalij in gladijov, ki potem nudijo gospodinji že v juliju svoje raznobavne cvetove.

Še na nekaj naj opomnimo naše pridne vrtnarice! Ko zasajajo in zalivajo svoj vrtec, naj ne pozabijo tudi na „božjo njivo“ kraj cerkve in naj zasade tudi na grobove svojih dragih nekaj cvetlic. Njim v spomin, sebi v veselje, domači vasi pa v čast.

†

Moj zvesti prijatelj in dragi sodelavec pri „Alpine Forellenzucht“, gospod

RUDOLF ZUPAN

POSESTNIK IN RIBOGOJNIK

je v starosti 52 let po težki bolezni dne 30. aprila 1950 — daleč od svoje ljubljene domovine Dovje-Mojstrana — umrl.

Ni bil samo dober tovariš, temveč tudi pravičen lovec in ribič, kateremu ni bilo usojeno z nami doživeti začeto podjetje.

Nikoli ga ne bomo pozabili!

Pogreb se je vršil dne 3. maja ob 15. uri na centralnem pokopališču v Beljaku.

Feld am See, dne 30. aprila 1950.

FRITZ EBERLE
s sorodstvom in sodelavci.

†

Z nadvse žalostnim in strtim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moj nadvse ljubljeni mož, sin, brat, nečak in stric, gospod

RUDOLF ZUPAN

RIBOGOJNIK, TRGOVEC IN POSESTNIK

daleč od svoje nadvse ljubljene domovine Dovje-Mojstrana, Jugoslavija, v nede- ljo, dne 30. aprila, ob 6.30 sredi svojega dela po dolgi mučni bolezni, katero je vdano prenašal, previden s tolažili sv. vere, v Gospodu zaspal.

Njegovo truplo smo prepeljali dne 1. maja 1950 iz Feld am See v Beljak, kjer smo ga v sredo, 3. maja 1950, začasno pokopali in bo čakal povratka v pre- drago domovino. Do tedaj naj mu bo lahka tuja zemlja.

Sv. maše zadušnice so se darovale v Beljaku v cerkvi sv. Nikolaja v četrtek, 4. maja ob 7. uri, kakor tudi v Feld am See in v taborišču v Spittalu ob Dravi.

Feld am See, Villach, Stockenboi, Dovje-Mojstrana, Ljubljana, v maju 1950.

Globoko žalujejo:

Minca Zupan roj. Rabič, žena, Ivka Zupan roj. Knaus, mati, Marica Podgoršek roj. Zupan, sestra, Gizela Dornič-Grad, Ivanka Dovžan roj. Rabič, svakinji, Anton Pod- goršek, svak, Valentin Knaus, stric in ostalo sorodstvo.

Amazonen-nogavice
od 14.80

Amazonen-svilene dokolenke
od 16.80

Cecny

A. SACHER NASLEDNIKI
CELOVEC-KLAGENFURT,
Neuer Platz 3

OGLASI

prinašajo
dobiček !

Dnevne potrebscine

gumbe, trakove, sukanec,
svilo za šivanje, patentne zaponke,
kroje
kupite pri

Grüner

Celovec - Klagenfurt
Burggasse

FOTO-ECKE

Specialna trgovina za fotografske in kinematografske pri-
prave in predmete • izdelovanje slik • filmi • plošče
brezplačni nasveti
Celovec-Klagenfurt • Obstplatz 5 • Tel. 44-61

ZE RODOVOM JE POJEM
ZNAMKA

Hutter & Schranitz

KLEIN-GESELLSCHAFT

CELOVEC-KLAGENFURT
Siriusstrasse 3 — Tel. 34-06, 34-07
daljnopis Celovec, št. 18.

Vetne ograje
Postelje iz jeklenih cevi
Železne konstrukcije

škarjaste ograje, železne ograje
vseh vrst, žični pleteži, žična tkiva,
posteljni vložki, Epeda-vložki,
bodeča žica
Tesnilni trakovi za lahkogradne
plošče

FOTO Ella Petrykiewicz

BELJAK - VILLACH
Nov naslov: Postgasse 3, - Tel. 49-36

Poročne in darilne slike za legitimacije. Izvrševanje fotoamaterskih del

Nov lesk in eleganca

z barvami in laki trdke

IZDELOVALNICA LAKOV IN BARV

PETER DE CILLIA

FELDKIRCHEN - Telefon 73

in pri podružnici:
Celovec-Klagenfurt, St.-Veiter Straße 35 - Tel. 28-38

La materinski dan

TSCHERNUTTER TKANINE

Celovec-Klagenfurt
Karfreitsstraße 1

Beri in širi

Naš tednik - Kronika

Čistilnica stekla in poslopj

Markus Tkalec-Bekina

Celovec-Klagenfurt
Neue Welt-Gasse 14. Tel. 43-60

se priporoča za STROJNO ČIŠČE-
NJE tal, luženje, vpuščanje, lošče-
nje, kakor tudi za ČIŠČENJE iz-
ložbenih in stanovanjskih oken,
stanovanj, uradov in šol.

TERRAKOR — BETONSKO TRDI MATERIAL — GLAVNO ZASTOPSTVO

Veletrgovina z gradbenim materialom, krovstvo

FRANZ MOSSIER & CO.

BELJAK—VILLACH, tel. 4171, 4436

Cement, trass, cevi, strešna opeka, plošče iz naravnega škrljčevca,
plošče za tlak, heraklit i. t. d.

Gradbeni material pripeljemo z lastnim avtomobilom

ČAS DENAR JEZO

si lahko prihranite,
če zahtevate od nas
cenike, proračune in predvajanja.

Dobavljamo električni material,
motorje, dinamo in instalacijska
sredstva.

Sprejemamo naročila za elektro-
instalacije, električna popravila
vseh vrst in popravila
radioaparatorov.

Posredujemo priložnostne nakupe
rabljenih bencinskih motorjev.

Napišite svoje želje na dopisnico
in jo naslovite na:

Sintz in Selinschek

Celovec-Klagenfurt, Renngasse 5

König BACKPULVER

Ne 2

zavojska. 1 zavojček König-pe-
cilnega praška zadostuje za ½ kg
moke. Gospodinje so postale ne-
kam boječe in so često upora-
bile 2 zavojčka, da bi dosegle
res brezhibno rahlost pri testu.
To pri König-pecilnem prašku ni
potrebno. Zajemčeno, vedno ena-
ko vzhajalno silo za 50 dkg moke
zagotavlja 1 zavojček.

MALI OGLAS

ženske in moški, ki znajo popolnoma
slovenščino in srbohrvaščino, dobijo
stalno zaposlitev z zelo dobro plačo.
Dopise s življenjepisom pošljite pod
„Zanesljiv“ 873, O. W. G., Celovec-
Klagenfurt, Alterplatz 1.

Prijateljstvo postavlja zavetje v vi-
harju življenja. In kjer Bog to zavetje
čuva, ni slabo postavljeno.

Radio Schmidt

„Velika hiša malega človeka“

Radioaparati za vsakogar. Tovar-
niško novi 4 cevni Super od 526 S
naprej. — Popolnoma prenovljeni
aparati od 200 S dalje.

Najbolj moderna popravilnica.
Žarnice za dom in preprodajo.

CELOVEC - KLAGENFURT
Bahnhofstr. 22 — Tel. 29-48

Elektromotorje

ŠTEDILNIKE in ves material za
instalacijo
pri domači tvrdki

HANS KREUTZ

CELOVEC
Kramergasse 11 — Tel. 21-73

IZDELAVA SLIK

BITRO IN DOBRO PRI FOTO-FILMU

HUBERT WANDERER

DOMGASSE 4 CELOVEC - KLAGENFURT

Razpošiljanje po pošti

VEDNO VELIKA IZBIRA

ORIENTALSKIM IN PERZIJSKIM PREPROG,

na roko vzanih in žametnih (velournih) preprog ter tekačev.
Blago za pohištvo, zavese, pregrinjala za mize in divane.
Popusti za preprodajalce, hotele in gostilne. — Plačilne olajšave. — Da-
jemo v to stroko spadajoče nasvete za opremo sob, po želji tudi na licu
mesta.

Strokovna trgovina za preproge, pohištveno blago in zavese

DIR. JOSEF RADLMAYR

BELJAK - VILLACH

TRGOVINA NA DROBNO: POSTGASSE 3 TELEFON 47-67 - 4447